

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14) 1/2 évre 14 k., (7) 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Ünnepek után.

Budapest, augusztus 20.

Az ünnepi hét a mai nappal elmúlt. Holnap lekerülnek a nemzeti lobogók a házak ormairól és a magyar nép visszatér munkájához, amely a kegyelettel őrzött nemzeti múlt alkotásait biztosítja számára. A magyar kereszténység jubileumát és dicsőségesen uralkodó királyunk hetvenéves születése napját Szent-István ünnepe követte és újra körülhordozták a fényében megújult Budavár falai közt az első magyar király jobbát, azt a szent kezet, amely annyi vihartelt század óta a magyar nemzet reménysegeinek, vágyainak áldott szimbóluma. Az ünneplőbe öltözött főváros benépesedett a vidék lelkes népével és a millennium Szent István-napja óta annyian még nem vettek részt a szent király emlékének dicsőítésében, mint ma. A lelképáztörök kegyeletos felhívása mellett a nemzeti öntudat is ünneplésre szólította föl a népet és hosszú idők óta most történt először, hogy a király is elküldte képviselőjét az ünnepre, amely így apothéozisa lett újra a király és nemzet együttérzésének. Együtt dicsőítették hő imában azt a Szent Jobbot, amely a szeretet és bölcsesség munkájával megvetette a mai Magyarország megdönthetetlen fundamentumát, amelyen szilárdul építhetett a jövő századok nemzedéke. Mert a kereszténységet erős munkatársául fogadta a nagy király államalapító céljaiban, a keresztény vallás szerető tanításaiban találván föl azt a hatalmas kapcsolatot, amely Európa földjére szakadt népet a művelt nyugat kultúrájához fűzi és békét és egyetértést hirdet országának sok nemzetiségű lakossága közt. Kilencszáz év küzdelmei, tapasztalatai megmutatták, hogy első királyunk a „szent” név mellett megérdemelte, hogy bölcsnek és nagy-nak nevezessék.

Hazafiasan, helyesen cselekedett tehát az ország minden rendű népe, amikor nem engedte Szent István emléket a néppárti korteskedés eszközüll és nem engedte lerántani a nagy király emléket arról a helyről, a hová az ország minden polgára valláskülönbség nélkül fisztelettel tekint föl. Erről tett tanúságot a törvényhozás is, amikor gróf Andrássy Tivadar indítványára egyhangulag nemzeti ünnepé avatta Szent István napját és törvényben tette kötelezővé az állam méltóságainak, az ország képviselőinek megjelenését a Szent Jobb ünnepén, ami eddig csak kegyeletos hagyomány volt.

Ezek az érzelmek toltak ma minden magyar ember lelkébe s ha külsőségeiben nem sokban különbözött a mai ünnep sem elődeitől, tudjuk be annak, hogy mindenki mástól várta a kezdeményezést. A főváros polgármesterének egy egyszerű felhívására lett volna csak szükség, hogy Szent István mai ünnepén is kigyljanak azok az örömtűzek, amelyek Ferenc József hetvenedik születésnapján káprázatos fényt szórtak az ország szívére és minden városra e hazában.

De ne hánytorgassuk föl, ami nem történt, hanem örvendjünk az ünnepi áhítat bensőségének, amely a mai napon a király és a nemzet szívébe szállt, a mikor magasztos összhangban hívta a nagy királyt, hogy vezesse őket a jövő utáiban.

A magyar történeti királyság ez ünnepével esett össze a királyi palota kápolnájának fölszentelése, ahol a mai naptól fogva újra

helyet talált a dicsőséges Szent Jobbkéz. A régi pompájában újjáépített királyi palota mellé új fénybe öltöztette műszerető királyunk Szent Zsigmond kápolnáját is, melynek sírboltjában pihen a Habsburg-ház magyar ágának megalapítója, és fájdalom, már többen hajtásai közül, akiknek kora halála a magyar nép reménysegeit tépte szét. Az újjáalakított kápolnának a benne őrzött Szent Jobbnál fogva ezental *Szent István kápolna* a neve, kegyeletos elhatározásából királyunknak, aki a szent hajlékban nemcsak művészi nevezetességgel ékesítette magyar székvarosát, de újra példát adott a nemzetnek a multak kegyeletos tisztelőre.

És miként a Margitsziget a mi csodaszép fővárosunkba, úgy illeszkedett a vasárnapi hidavatás a lezajlott országos ünnepségekbe. Örömmünnepe volt ez is a mi fővárosi közönségünknek, amely csak ezental fogja igazán megtudni, hogy micsoda kincset adott neki a természet a pázsitos, rózsákkal beültetett szigetben és áldani fogja érte József főherceget, aki bőkezűségével hozzáférhetővé tette a kis paradicsomot az ő szeretett fővárosa közönségének. A nagy nádor családjának nemes szívét, erős magyar vonalmát éreztük újra és az lelkesítette a hidavatás ünnepén résztvett ezrek szívét is, amikor a „mi főhercegünk” oly büszke önérettel változtatta magát a „gyönyörűen fejlődött” főváros hű fiának és hangoztatta, hogy áldozatkészsége csak a kötelesség és hála volt dicső apjának emléke és a főváros iránt.

Budapest lakossága, amely eddig csak nagy fáradsággal közelíthette meg a szép szigetet, őszinte hálat érez József főherceg és családja iránt és az új hiddal tanúsított áldozatkészségét odaköti ahhoz a hervadhatatlan koszorúhoz, amelyet a szeretet virágaiból font József nádor és gyermekei számára.

Szent István ünnepe.

Budapest, augusztus 20.

Szent István király ünnepét a szokott fényvel és a szokott áhítattal ünnepelte ma meg Magyarország népe. Hajnali négy óra volt, mikor az összes templomok hangjai megkondultak s messze hallható érehangjukon hirdették a nagy nap fölkelését. A nagy város utcáin e korai órákban szokatlanul nagy csoportok verődtek össze, egyszerű falusi emberek, akiket a nemzeti ünnep varázsa s a főváros színes meséibe foglalt csodái csaltak föl ide. Az utca egyre népebb lett. Messziről a vasutak robogása hallatszott, a gőzhajók sipja sikoltott egyet-egyet, aztán kocsiok zörögtek, majd már ünnepi díszbe öltözött fővárosiak is előkerültek a nagy házak kapui alól. Egyre mozgalmasabb lett a kép. Vagatók kocsiok szárai, siető férfiak, kipirult arcu asszonyok, gyermekek mentek párosával a Lánchíd felé. Hirtelen megjelentek a rendőrök is, elfoglalták kitűzött helyüket, lovasok ugrattak végig az ünnepi díszbe öltözött utcákon. A zaj, az ünnepi lelkesedés hangja töltötte be a levegőt s a Duna tulsó oldaláról messze hallható hangon zengett Mátyás király templomának hangja.

(A gyülekezés.)

Az alatt a budai várban egymásután gördültek ki a fogatok a várak első traktusának udvara felé. Sorra érkeztek: *Szék* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi, *Plósz* Sándor igazságügyi, *Daranyi* Ignác földmívelésügyi, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi, *Lukács* László pénzügyi és *Cseh* Ervin horvát miniszterek. Nyomukban jött a fényes katonai díszbe öltözött *Lobkovitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok, gr. *Szirmay* Aladár szárnysegédével, *Bolla* altábornagy és

a közös hadsereg és honvédség számos tagja. A belső udvaron egy díszszázad honvédség és az 52-ik gyalogezred egy díszszázada állott. A századoktól jobbra a honvédszenekar, alról pedig a közös hadsereg zenekara foglalt helyet. Most a Palota-utca felől trombitaszó hallatszott, nyomban rá a zenekarok a *Gottterhaltét* kezdték játszani. Ó felsége, a király képviselője, *József* főherceg érkezett meg, *József* ágost főherceg kíséretében, aki dragonyos kapitányi egyenruhát viselt. A főhercegeket báró *Vécsey* István szolgálatot tévő kamarás kísérte. A magas vendégeket *Kanter* Károly apátplébános fogadta és a szentélybe, a királynak főntartott menyezetes díszhelyre kísérte.

Az egyetem részéről megjelentek: *Fröhlich* Izidor és *Berger* János dékánok. Előttük az egyetem díszbe öltözött *professzorjai* haladtak az egyetem jelvényeivel.

(A Szent Jobb.)

Fél hét órák a papság a kápolnából elindult a koronaterembe, hogy onnan a dicsőséges Szent Jobbot lehozza. A papságot *Kanter* Károly apátplébános vezette. A kormány részéről a menettel mentek *Szék* Kálmán miniszterelnök és *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter. A körlepcsőn fölhaladva, a menet a koronaterem előszobájába ért, ahol négy koronaőr állt őrt. Báró *Radvánszky* Béla koronaőr most kinyitotta a terem ajtaját, melyen a koronaőr, az apátplébános, a két miniszter, *Györgyi* József műépítész, *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár beléptek a koronaterembe. A Szent Jobbot kivették tartó-jából és a négy kispap a lépcsőn levitte a kápolna sekrestyéjének bejárata alá. Itt a díszes baldakinhoz erősítették és a főbejárón át a Szent-István kápolnához szállították. A Szent Jobb most a szanktuáriumba fölállított emelvényre került. Az emelvényt magyar motívumú himzessel díszített piroz bársony takaró fűtte; körülötte sárgaréz korlát van. A sorra érkezett főpapság a sekrestyében misemondó ruhát öltött és nyomban megformálódott a menet, amely pont hét órákor indult el a kápolnából.

(A körmenet.)

Legelől viszik a keresztet, mely után a kispapok haladnak. A Szent Jobbot négy klerikus viszi, kik mellett az egyetem képviselői haladnak. A székesfőváros részéről *Márkus* József főpolgármester, *Róssavölgyi* Gyula helyettes polgármester mennek.

Most a koronaőrök két oldalról a menethez csatlakoznak s gyönyörű egyenruhájával tarkítja a menetet. Közvetlenül a Szent Jobb után, az ereklye óra, *Kanter* Károly apátplébános lépdel, díszes pápi segédletével. Majd az ország főpapjai tünnek elő teljes ornatuskban, kísérve a szent ereklyét. Legelől gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi és *Hetyey* Sámuel pécsi püspökök, utánuk *Bende* Imre nyitrai, *Rimley* Károly besztercebányai püspökök, *Mihályi* balasszályi görögkatolikus érsek, *Pavel* Mihály, *Szabó*, *Radu* Demeter görögkatolikus püspökök, *Fekete* Ipoly pannoni-halmi főpát, *Szmrecsányi* Pál szepesi, *Firczak* Gyula munkács és báró *Hornig* Károly veszprémi püspökök haladnak. A gyöngélkedő *Vaszary* Kolos hercegprímást *Császka* György kalocsai érsek helyettesíti. Utána *József* főherceg fiával, *József* ágost főherceggel, a magyar kormány tagjai, *Lobkovitz* hadtestparancsnok és *Bolla* altábornagy, a főrendiház és képviselő-ház számos tagja, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, *Gromon* Dezső államtitkár, gróf *Zichy* Jenő mennek. A menetet a honvédszenekar és egy honvéd díszszázad zárja be.

Amerre a menet elhaladt, mindenütt sűrű embertömeg állott sorolat s néma áhítattal merült el a pompás menet nézésébe. *József* főherceg palotájának erkélyén *Klotild* főhercegnő állott leányával *Erzsébet* főhercegnővel.

(A Mátyás templomban.)

A hosszú menet most a Mátyás-templom ajtajához érkezett s lassanként eltűnt a magas bolthajtások alatt. Belülről erős akkordal bugott az orgona, melynek hangjai mellett helyezték a Szent Jobbot a Szent Szív oltárra. E közben a körmenet tagjai elhelyez-

kedtek a templom hajójában. *Walter Gyula* kanonok, primási irodavezető ekkor a szószékre lépett és magas szárnyalású beszédében méltatta a nap jelenlétét. A hatalmas szónoklat után *Császka György* kalocsai érsek mondott misét, melyet az időközben odaérkezett *Klotild* főhercegnő és leánya *Erszébet* főhercegnő is végig hallgattak. Mise után a menet az Uri-utcán végig a Szent Zsigmond kápolna elé vonult, hova azonban csak a papság és az ország főméltóságai léphettek be. Ott a Szent Jobbot a mai napon kézzel emelték helyezették. A szertartás után a király képviselője és a notabilitások a tömeg lelkes éljenzése között hajtottak lakásukra.

Bécs, augusztus 20.

Szent István király ünnepét ma délelőtt tíz órakor a Neuer Markton lévő Kapucinus-templomban amelyet erre az alkalomra fényesen kivilágítottak és feldíszítettek, ünnepi istentisztelettel ülték meg, amelyen hivatalos meghívásra megjelent *Jekelfalussy* altábornagy, a hadügyminisztérium osztályfőnöke, továbbá *Kálmán* közös pénzügyminiszter, gróf *Széchenyi* a király személye körüli miniszter, *Benkeő* altábornagy, a magyar királyi testőrség főhadnagya, *Baldás* vezérőrnagy, a magyar királyi testőrség hadnagya, a magyar testőrség valamennyi tisztje, *Tallian* Dénes külügyminisztériumi osztálytanácsos és a király személye körüli minisztérium valamennyi hivatalnok.

A Szent István-kápolna.

A király hetvenedik születése napjának, a magyar kereszténység és a magyar királyság megalapításának kilencszázados jubileumának idején a Szent Jobbot őrző Zsigmond-kápolnát, a budavári királyi palotát újavázták és *Szent István-kápolnának* keresztelték. Nagy átalakítások és építkezések előzték meg a főlavaszt. A Szent Jobbot őrző régi kápolnát lebontották és elfalazták s helyette a főoltár mögött díszes kis kápolnát építettek. A kápolna márvánnyal van kirakva, mennyezetén aranszínű üvegmozaikkal kirakva képek: Szent István, Szűz Mária a kised Jézussal és egy angyal. A mennyezetről rózsákba foglalt villamos izzó gombok árasztják fénybe pazarul a kápolnát, amelynek oltárán fehér selyemmel bélelt szekrényben van a Szent Jobb helye. A kis kápolna előtt teljesen szabadon a márványból való főoltár. A falakat újra festették és márvánnyal kirakták s a padok is újak. Elöl a piros bársonytakaróval és térdepelővel ellátott padok az udvar számára. A szentélyi valódi márvánnyal burkoltak, a freskókat restaurálták, az ablakokba pedig színes üvegfestmények kerültek, a régi orgonát pedig nagyobb orgonával cserélték föl. Az oltárképek a főoltár képeinek kivételével, amely *Roskovics* Ignác betegsége miatt nincs még befejezve, mind elkészültek. A jobboldali mellékkoltárkép (*Thury* Gyulától) Szent Zsigmondot ábrázolja, a baloldalin pedig Szűz Mária látható a kised Jézussal (*Hegedűs* László). A templom újáalakítása négyszázezer korona költséget okozott.

A főszentelés nagy fényvel, díszes papi segédlettel történt. Ugy volt, hogy *Faszary* Kolos hercegprimás végzi, aki azonban a farszói szertartásra gyöngékedése miatt nem vállalkozhatott. A királyi ház képviselőiben *József* főherceg jelent meg s vele volt *Klotild* főhercegnő és leányai, *Erszébet*. A kápolna környékét nagy közönség lepte el, az ünnepségen csak meghívott vendégeknek lehetett részük. A díszes közönség sorában ott voltak *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, *Fischer* Colmbio esztergomi kanonok, *Molnár* János apát, országos képviselő, *Várady* Árpád apátkanonok, gróf *Szirmay* Aladár kamaras, herceg *Lobkowitz* szarnysegede, *György* József a Károlyi-palota műépítéző, *Bauszmann* Antal műegyetemi tanár. A balpadosokat hölgyek foglalták el. Pont nyolcadfél órakor kezdődött a szertartás. *Hethely* Sámuel pécsei püspök a Szent Jobb kápolna oltárát szentelte, *Boldizsár* József püspök a főoltárt, ugynevezett *Szent István oltárt* és a baloldali *Mária oltárt*, *Bende* Imre nyitrai püspök a jobboldali *Zsigmond oltárt*. A szertartások folytak, amikor pontban kilenc órakor megkezdte a királyi udvar képviselője. A kápolna főhajója előtt *Kánter* Karoly apatiébános várta a fenséges vendégeket. Most sorba hozták az oltárba szent szent ereklyéket a kápolnába. A befalazást egy kőművesmester végezte. A kápolna tőmjénfüsttel telt meg. A szertartás a végéhez közelített, amidőn az alabárdos, sástollas sáska koronáőrök vonultak be a kápolnába. A két pados között sorba állottak. Utánuk a magyar királyi udvartárs szolgaszemélye az oltár előtt egyenruhában, teniszszőke kabátban, rövid nadrággal és csattos cipőben. Erre a misék következtek. Néhány perc alatt az oltárokat felszerelték. A Szent Jobb-kápolnában *Hethely* Sámuel pécsei püspök mondotta a misét. A Zsigmond-oltárnál *Bende* Imre nyitrai püspök misézett, a Mária-oltárnál

pedig *Vészinger* Károly esztergomi kanonok. Ezek a csüdes misék voltak. Tíz óra előtt néhány perccel *Császka* György kalocsai érsek érkezett *Zundt* titkárral. A főpap a Szent István-oltárnál mondott misét s a kóruson az *Agéahang* daloskór énekelte. Félóra alatt a mise véget ért. Délután négy órakor gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök tartott az új kápolnában ünnepies veacsérnyet.

Hidavatás.

A margitszigeti hid megnyitásának ünnepélye, amely *József* főhercegnak és fenséges nejének és családjának jelenlétében vasárnap délután folyt le, fényesen sikerült.

Még erősen tűzött a délutáni nap, mégis üzvevel ottanták a margitszigeti hajóparatok rendezés és külön hajói a közönséget a szigetre, amely ezuttal a szokottnál is ragyogóbb színpompát öltött. A szigeti hidfőtől kezdve az új hidon végig virágokkal, guirlandákkal, szőnyegekkel, fényglómbbal ékes dísz hirdette az ünnepet; a hidfeljárónál piros bársony drapériából gyönyörű sátor emelkedett; ez volt a megnyitási aktus színhelye. Ugy e sátorról, mint a hid oszlopairól, a szigeti hid fő végén épült csinos pavillonról s az alsó vendéglő épületéről lengtek a lobogók a nemzeti, a főhercegi és a székesfővárosi színekben. A hid közepén finom fehér kavicsporonából hintett szőnyeg terült el.

Délután fél öt órakor gyülekeztek a szigeti hidfeljárón az ünnepélyre meghívott előkelő közönség, többnyire díszmagyarban és fényes katonai egyenruhában. A nagy számban megjelent hölgyek pompás nyári öltözékekben, legnagyobb részét a sátorral szemben felállított két tribünön helyezkedtek el.

(A vendégek érkezése.)

A hid előgazdaságánál gyülekeztek a kormány tagjai, élükön *Székely* Kálmán miniszterelnökkel és *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszterrel. Ott voltak *Darányi* Ignác földmívelésügyi, *Wlassics* Gyula válás- és közoktatásügyi, *Lukács* László pénzügyi, *Ploss* Sándor igazságügyi és *Cseh* Ervin horvát miniszterek, dr. *Nagy* Ferenc és *Csörgei* Gyula kereskedelemügyi, *Gronow* Gezso honvédelmi, *Graenzstein* Béla pénzügyi, nemeskéri *Kiss* Pál földmívelésügyi és *Gulner* Gyula belügyi államtitkárok, valamennyien díszmagyarban.

A sátor körül várakozó fényes közönség sorában ott voltak: *Perczel* Dezso, a képviselőház elnöke és *Tallian* Béla, a képviselőház alelnöke, *Rakovszky* István, az állami számvéviszések elnöke, *Wekerle* Sándor, a közgazdasági bíróság elnöke, *Lobkowitz* herceg tábornagy, budapesti hadtestparancsnok, *Koller* vezérkari ezredes, vezérkari főnökkel és gróf *Szirmay* lovaskapitány segédbiztossal, *Bolia* Kálmán altábornagy honvédségi adiatús és *Braun* alezredes, *lovag* *Czibulka* Hubert altábornagy, *Albach* Gyula, *Bihar* Ferenc *Stesser* György és *Major* Árpád vezérőrnagyok, gróf *Czirák* Antal főrendiházi tag, *Márkus* József főpolgármester, *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester és *Kullmann* Lajos székesfővárosi tanácsos, *Rudnay* Béla főkapitány, *Libits* Adolfd. tan., *József* főherceg főszármegyei, a Margit-szigeti Átalakulásnak farsadhatatlan szervezője, *Ludwig* Gyula főrendiházi tag, a magyar királyi államvasutak elnökegázgatója, *Vertessy* Kálmán osztálytanácsos, dr. *Sz. Vilmos*, dr. *Hollán* Sándor és dr. *Árvy* Pál miniszteri titkárok, *Nagelmackers*, a nemzetközi hálókocsi-társaság elnöke és *Gerenday* felügyelő.

József főherceg, *Klotild* főhercegnő, *József* Agost főherceg és nővére, *Erszébet* főhercegnő pompás négyes fogaton pontban öt órakor érkezett a hidelőgazdasághoz. Az első fogatot, amelyben *József* főherceg és neje foglaltak helyet, a főhercegi ménes gyönyörű négy szürke ménje röpítette ide. A főhercegi család kíséretében érkeztek *Szerecsényi* tábornok, báró *Vécsey* parancsörtszt és *Szirmay* grófnő udvarhölgy.

A főhercegi család nyájasan viszonzotta a kormány tagjainak üdvözlését és fejbólintással fogadta a Margit-hid két gyalogjáróját, valamint a biotókat elhetté tümentelen székság éjlenriadalát. Majd a szigeti hidfeljárón épült sátorhoz indultak a főhercegi család tagjai, a kormány tagjainak kíséretében.

Elöl *Klotild* főhercegnő haladt, balján *Székely* Kálmán miniszterelnökkel, utána *József* főherceg, balján *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszterrel, míg *József* Agost főherceg és *Erszébet* főhercegnő körül a kormány többi tagjai csoportosultak. Midőn az élénk beszélgetésben haladó menet a sátorhoz ért, a közönség újabb éljenzésbe tört ki.

József főherceg, aki lovas tábornoki egyenruháját viselte, katonás köszöntéssel a sátorba lépett. Mellette állott *Klotild* főhercegnő, aki az udvari gyászra való tekintettel fekete crépe-ruhát viselt, kissé hátrább *József* Agost főherceg dragonyos-századosi egyenruhában és ifjú bájjal *Erszébet* főhercegnő, *József* főherceg leánya, aki csak az idén emelkedett

a hosszú ruha révén nagyleánysorba, úde, créme színű öltözékben.

(Hegedűs Sándor beszéde.)

Kevés várlatva leszállt figyelem közl megcsózáll *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter:

Császári és királyi főherceg ur! Fenséges uram! Oly ünnepet élünk, fenséges uram, mely fenséged nagylelkűségét a nemzethez és Budapest székesfővárosához való kegyességét, áldozatkész ragaszkodását hirdeti. Fenséged családai hagyományaihoz híven és annak benső fokozásával megmentette a Margitszigetet az enyészettől, paradicsommal változtatta azt és a nagy közönség használatába engedte át. Ezzel szerzte be. Azt akarta, hogy a Duna székesfőváros hulláma és jege se zárják el a szigetet a magyar közönségtől és felajánlotta nemesen és kegyesen annak állandó összeköttetését a Margit-hidval, hogy e hid tervezőinek az építés által is jelzett eszméje egy negyedszázad múlva megvalósuljon.

A magyar kormány hálálanságot és mulasztást követett volna el, ha a nagylelkű ajánlatot és abból az államra eső részt el nem fogadta volna. És miután ő császári és apostoli királyi felségének legmagasabb engedélyét, a törvényhozás hozzájárulását, az 1899. VII. t.-cikkkel az előttünk levő mű létesítéséhez a kormány megnyerte, nekem jutott a kiváló szerencse, hogy azt végrehajtsam.

Most e mű létrejött. Hirdeti fenséged és fenséges családjának közreműködését, együttműködését a magyar székes fővárossal és a nemzettel és hirdeti a magyar székes főváros és nemzet el nem evülő háláját fenséged személye és magas családja iránt kik mindig példát adnak nekünk a király iránti hűségben és hazaszeretetségben. Áldás kell, hogy legyen e művön, melyet ilyen érzelmei létesítettek, jótékony hasznos, állandó hatása lesz annak a székesfővárosi fejlődésére, forgalmára, egészségügyi viszonyaira; szépségének, vonzerejének és hírnevének emelése. Engedj meg fenséged, hogy mindezzért a magyar kormány és nemzet nevében fenségednek mélyen érzett hódolát hálátat kifejezzem és alázattal felkérjem fenségedet hogy e művet a forgalomnak kegyesen átadni műltőztesek.

Isten áldása legyen dicsőségen uralkodó királyunkon I. Ferenc József ő felségén, a felséget uralkodó családán, Isten áldása legyen fenséged és fenséges családján, Isten áldása legyen e művön, a székesfővárosban, szereltek hazánkban és nemzetünkön! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

(József főherceg beszéde)

Erre *József* főherceg messze hallható hangon következőleg válaszolt:

Nagyméltóságú miniszter uram! Néhány esztendője éppen százados évfordulója volt annak, hogy felejtethetlen édes Atyám, *József* nádor, e szigetet mint kietlen vadont, mint ligetet a Duna közepén vette át. O akkor, szeretettel a székesfőváros és Budapest lakossága irányában, kerté alakította át.

Amde azóta sok idő telt el. Budapest fővárosa gyönyörűen fejlődött és hatalmasan terjedt és e keretbe az akkori szigetet már nem illett bele. A leghálátlanabb ember lettem volna, ha nem iparkodtam volna a székesfővárosához illeszteni e szigetet. Hiszen itt e városban nevelkedtem, itt töltöttem boldog gyermekéveimet, itt ifjúkoromat (Riadó lelkes éljenzés.) és itt keletkezett bennem az az őszint benső ragaszkodás, amely e város minden polgárához fűz. Iparkodtam tehát e szigetet a mai kornak színvonalára emelni és isten segítségével sok fáradozás árán ez némileg sikerült is.

De volt még egy nagy akadály, amely annyira megnehezítette Budapest polgárságának e sziget megközelítését: csak vízi út állott rendelkezésre és ennél fogva éppen azok, akik egész napon át a városban végzik fáradságos munkájukat és azután keresnek egy helyet, ahol jó levegőben üdülhetnek, csak nehezen, vagy idővesztéssel és kevés kényelemmel férhettek hozzá. Ezen most segítve van. A magyar királyi kormány, aki tisztá hazafiságtól áthatva minden alkalmat felhasznál arra, hogy az ország javát előmozdítsa, hogy e székesfővárost emelje és minden jó és hazafias törekvésében támogassa, létrehozta e hidat: egy oly remekművet, amely Budapest székesfővárosának ebbe a kertembe könnyű utat nyitott.

Fogadja ezért a magyar kormány legőszintebb hálátat. Fogadja főképpen Nagyméltóságod legőszintebb köszönetemet azért a buzgószágrt és erélyért, a melylyel most az utolsó időkben ezen mű létesítését előmozdította. Fogadják hálátat mindazok az urak, akik ezen mű létesítésében szakértően és szorgalommal buzgólkodtak. Az Ur Isten áldása legyen e művön, de legyen mindazonok is, akik annak létrehozásában közreműködtek és mindenké felett a magyar kor-

Szájpadlás nélküli fogak.

Főfőlegesség teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

mányon, aki mindenkor hazánk javát mozditja elő. Isten éltesse a magyar kormányt és azokat, akik e hid építésében közreműködtek. (Élénk éljenzés.)

Uraim! Engedjék meg, hogy, mint e sziget birtokosa, ezen a hidon Önöket átvezessem az én földemre és ott kedves vendégeimül láthassam. (Viharos lekes éljenzés.)

(Az új hidon.)

Az előadásában is magyaros zamattal és lendületes közvetlenséggel ható beszéd benyomása alatt a kormány tagjai siettek üdvözölni a népszerű főherceget a beszéd fényes sikeréhez.

— Fenséges uram, ez a rövid szónoklat valószínűleg parlamenti készületségre vallott, jegyezte meg Széll Kálmán miniszterelnök.

A főherceg kedélyes tréfálkozással háritotta el magáról az elismerés spontán nyilvánulásait. *Wlassics* miniszternek, aki szintén gratulált, ezt mondta a főherceg:

— Pedig féltem egy kissé a *Wlassics* ur kritikájától!

Azután *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter bemutatta *József* főhercegnek és *Klotild* főhercegnőnek dr. *Nagy Ferenc* és *Csörgeő* Gyula államtitkárokat, a hidépítés vezetőit és az építési vállalkozókat.

József főherceg a bemutatottak mindegyikének kezét nyujtolt; ugyancsak *Klotild* főhercegnő is, akinek tiszteletteljesen kezét csókoltak.

A főhercegi család tagjai néhány percig lebilincselő szeretetreméltósággal társalogtak környezetükkel. Ezután a hid meglekintésére indult a fényes társaság: Elöl *József* főherceg *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszterrel, majd *Klotild* főhercegnővel Széll Kálmán miniszterelnökkel, majd *József* Ágost főherceg és *Erzsébet* főhercegnő, velük a kormány tagjai, *Lobkowitz* herceg hadtestparancsnok és az egész fényes gyülekezet.

A hid meglekintése után a főhercegi párral élén a díszes társaság, a sziget lakosságának és vendégeinek lelkes éljenzése közt az alsó vendéglő tornáca felé haladt, ahol a főhercegi pár, valamint *József* Ágost főherceg és *Erzsébet* főhercegnő főleg a kormány tagjaival egészen feszelen társalogsát folytatták.

Hat óra után a társaság a fényesen kivilágított nagyterembe vonult, ahol a *Margitsziget* legszebb virágaival behintett terített asztal várta őket.

A park alatti terített tábla díszhelyét *Klotild* főhercegnő foglalta el. Jobbján Széll Kálmán miniszterelnök, balján *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter ült. A főhelyen ültek még *József* főherceg, fia *József* Ágost főherceg és leánya *Erzsébet* főhercegnő, továbbá *Darányi*, *Cséh*, *Plósz*, *Wlassics* és *Lukács* miniszterek, *Wekerle* Sándor, *Rakovszky* István, *Perczel* Dező házelnök, *Tallán* Béla, *Libits* Adolf udvari tanácsos, *Gromon* Dező, *Gulner* Gyula, *Nagy* Gyula, *Csörgeő*, *Kiss* Pál és *Graenzstein* államtitkárok, *Rudnay* Béla főkapitány, *Nagelmackers*, a hálókocsi társaság elnöke, *Bolla* altbornagy, *Ludwig* Gyula, *Czekelius* Aurél miniszteri tanácsos, *Vértessy* Kálmán osztálytanácsos, *Szántó* Albert műszaki tanácsos, *Sturn* Albert, *Dienes* Márton és dr. *Pályi* Ede szerkesztők, *De* Gaston Sándor a párisi *Figaro*, *Salamon* Ödön a *Budapesti Napló* képviselője. Báró *Podmaniczky* Frigyes és *Széll* Ignác államtitkár kimentették távolmaradásukat.

Az ebéd alatt a főhercegi pár és gyermekeik környezetükkel a legszélyesebben beszéltek meg a nap eseményeit. Az asztalbontás után fekete kávéra a tornáca felé vonult a társaság, ahol zeneszó mellett még egy óra hosszat együtt maradtak a fenségeik vendégeikkel.

Ez idő alatt *József* főherceg és *Klotild* főhercegnő ma minden valamennyi vendéget megszólítással fűntették ki. *Klotild* főhercegnő *Lukács* pénzügyminisztert, míg *József* Ágost főherceg ma minden kizárólag Széll Kálmán miniszterelnökkel beszélgetett. *Erzsébet* főhercegnő *Wlassics* miniszterrel társalogsát nagyon sokáig és mikor az elindulásra került a sor, a főhercegnő sajátkozását fejezte ki a felett, hogy nem hallhatja tovább a szép magyar nótákat, amelyekben annyit gyönyörködött.

A távozás kocsin történt és a főhercegi-pár és gyermekeiket a sok ezer főre menő közönség lelkes ovációkban részesítette. Az éljenzésekből bőven kijutott a miniszterelnöknek és a kormány többi tagjának is, akik nemsokára szintén távoztak a szigetről, amely villamos fényárban sugárzott, míg az új hid-szárny felett villamos lángfűzében alakított koronák ragyogtak be az éjszakát.

Libits Adolf udvari tanácsost, *József* főherceg jószágigazgatóját az egész ünnepély lefolyása alatt minden oldalról melegen üdvözölték részint legfelsőbb kitüntetés, részint nagy betegségből való teljes fel-

épülése alkalmából, de főképpen ahhoz a nagyszabású kezdeményezéshez, amelynek, hír szerint, a mai ünneppel felavatott mű csak alapvető munkáját jelentti.

A pápa Asztrik utódához.

Budapest, augusztus 20.

XIII. Leó pápa hosszabb levélben üdvözlét és áldást küldte a pannonhalmi bencés rendnek, a magyar katolikus egyház kilencszázados jubileuma alkalmából. A levél Asztrik utóda *Fehér* Ipoly főpátpá címén, első sorban a bencésrend magyarországi képviselőinek szól, akik kilencszáz esztendővel ezelőtt hűségese odaadó munkatársai voltak az első királynak a hittérítés és a keresztény kultúra korszakalkotó munkájában s akik a letűnt kilencszáz év alatt mindenkor a régi elődökhöz híven a vallásosságnak, a hazaszeretnek és a magyar kultúrának voltak zászlóvivői. De mint ezredéves ünnepünkön, ezuttal is megemlékezik a pápa az ünneplő Magyarországról-leveleiből kiérezzük kritikáját annak az agitációnak, amely a vallásosság ürügye alatt az egységes magyar társadalom megbontására tör. A szent atyának ez a kritikája a leghatározottabban elítéli, s már akkor, mikor a bencésrend multját póéta lelkével fölmagasztalja, már akkor védelmére kel annak a szelid lelki, békülékeny álláspontra, melynek vezére a katolikus egyházban a bencés *Vassary* Kolos hercegprímás, aki ez érzelmenek Esztergomban is gyönyörű szavakban adott kifejezést.

A pápa levele amelyet mint említettük, *Fehér* Ipolyhoz, a magyarországi bencésrend főpátpájához Pannonhalmára intézett, egész terjedelmében így hangzik:

Kedves fiunk, üdvözlét és apostoli áldás!

A magyar honfoglalás ezredéves évfordulójának nem rég történt megünneplése után alkalomszerűen jön az, hogy a IX. század fejeződik be azon idő óta, a mióta a keresztény bölcseségnek hitvallása a magyaroknál a köztekinthető tisztelet és a törvények kellő oltalmát magának szerencsésen kivívta.

Kedvező alkalmul kínálkozik ez ugyanis annak nyomatékos fölemlítésére, hogy mily helyesen volt gondoskodva az állam méltóságáról és jólétéről mindaddig, míg az összes közintézmények összhangzásban voltak a szent vallással; ennek fölemlítése ugyanis hatalmas szót azoknak megeafolására, akik manapság teljesen ki akarják küszöbölni a vallást az államból.

Igen helyes gondolat volt tehát tiszteletteljes testvéreimté, az ottani püspököktől, hogy az ilyen kínálkozó alkalmat nem szalasztják el, hanem a nevezetes eseménynek emléket, a jelen idők viszontagságaira alkalmaszva, fölelevenítik.

Ismeretes pedig előtűnk, hogy azon kedvező közviszonyok megteremtésében megvan nektek, szent Benedek atya tanítványainak a magatok külön része. Bőséges tanulságot tesz a történelem arról, hogy nem utolsó sorban kell a ti elődeitek buzgólkodásának és munkájának tulajdonítani azt, hogy a katolikus hit mély gyökereket vert és terebélyes fává nőtt a magyar nemzetben.

Nagyon helyesüljék ez okból, hogy ugyanazon főpátpak hozzád, kedves fiunk, intézett közös levelekkel éppen e napokban mondták a ti rendeletekről a legmegtisztelőbb ítéletet. Hogy pedig családi dicsőségekről való ezen megemlékezés a közfedeeknek hasznára váljék, fölötte óhajtuk, hogy az benetek mindinkább fokozza a vallás és hazá iránt való érdemekre törekvést.

Magatok is látjátok, hogy mily irigységgel viselteknek sokan a katolikus hit iránt, s hogy nem kisebb hősiességet látszik kívánni annak fenntartása, mint kívánt egykor annak meghonosítása és elterjesztése.

Buzgólkodjatok tehát kedves fiaink és törekedjétek, amint ezt rendeteknek ősi rendeltetése kívánja, a katolikus névnek dicsőségét Magyarországra javára, szóval, tollal és példaadással, tettelek telhetőleg fenntartani.

Az égi malasztok szerencsés jelölés és a mi jóindulatunk bizonyítékául nagy szeretet-

tel adjuk reád és összes rendtársaidra apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában, Szt.-Péternél 1900. évi augusztus hó 6-án pápaságunk 23-ik évében.

XIII. Leó pápa s. k.

Vassary Kolos hercegprímás tegnap, augusztus 19-én a következő táviratot intézte *Fehér* Ipoly főpátpához:

A kereszténység meghonosításának kilencszázados évfordulóján hazafias kegyelettel és forró háláérzelemmel emlékezőn szent Benedek fiaira, akik a tórités nagy munkájának hősei voltak: szívem egész melegével kérem a Mindenhatót, tartsa meg és halmozza el áldásaival lelkes utódait.

A nagyméltóságú püspöki kar nevében:

Vassary Kolos,
bíbornok, hercegprímás.

KÜLFÖLD.

Peking lángokban.

London, augusztus 20.

A szövetséges csapatok bevonultak Pekingbe, ahol minden talpalatnyi helyet fegyverrel kell kiküzdeniök. A szövetséges csapatok bombázzák a belső várost, amely alatt nyilván az ugynevezett „császári város“ értendő, amely a tatár város közepén fallal van bekerítve. Valószínű, hogy az utcai harcban nemcsak a boxerek és khinai katonák, hanem Peking 600.000 főnyi lakosságának egy része is részt vesz és azért félő, hogy a pekingi lázadás leverése még nagyon sok véráldozatot fog követelni az egyesült hatalmaktól.

A tengerészeti minisztérium *Bruce* tenger-nagynak következő táviratát közli, amely tegnap adódott fel Csicubán:

Japán forrásból arról értesülök, hogy

Pekingnek egy része lángokban áll. Az utcákon még folyton harcolnak. *Jung* herceg megakadályozta az özvegy császárné menekülését. A szövetségesek bekerítik és bombázzák a belső várost, ahol a khinaiak kétségbeesett ellentállást fejtenek ki.

Róma, augusztus 20.

A *Stefani*-ügynökségnek jelentik Takuból Csicubán át 18-iki kelettel: Pekingi jelentések szerint az utcákon még egyre folyik a harc. A szövetséges csapatok megkezdtek a bombázást azok ellen a városrészek ellen, amelyek még ellentálltak. *Jung* herceg megakadályozta a császárné menekülését. Egy zászlóalj olasz tengeri katonaság itt partra szállt és gyors menetben Peking felé indult. Orosz csapatok szakadatlanul érkeznek ide.

Berlin, augusztus 20.

A Wolff-ügynökség jelenti: A csicubai német konzul táviratozza mai kelettel: A szövetséges csapatok ágyúzzák az erődített császárvárost. Az özvegy császárné állítólag még ott van.

London, augusztus 20.

A *Standard*nak jelentik Shanghaiból e hó 19-iki kelettel: Ha igaznak bizonyulna az a hír, hogy a császárné és főbb emberei elmenekültek Pekingből, nagyon komoly lesz a szövetséges hadak vezérének helyzete. Hiába való lenne Li-Hung-Csánggal vagy bárki mással tárgyalni, amíg a császárné biztos távoltságban kibocsátja a saját rendeleteit. A császárné 60 ládában küldte el saját kincsait. A sensii kormányzó tartományának határára utazott, hogy a császárné fogadja. A császárné tizenkét, az uralkodóházzal rokon személyiséget fejeztetett le, mert nem akarták Pekinget elhagyni és az idegenek iránt érzett rokonszenv gyanújába keveredtek. Egy másik távirat azt jelenti, hogy a menekülő császárné a japán lovasság üldözése vette.

London, augusztus 20.

A *Times* sanghaji távirata szerint a nankingi és onkhangai alkirályok e hó 17-ikén közös jegyzőket intéztek a sanghaji konzulokhoz és abban az értelemben volt, hogy a szövetséges hadak legyenek kimélettel a császárné iránt. A khinai nemzet szemében ez nagyfontosságú. Ha a császárné nem respektálnák, az alkirályok nem vállalják el a felelősséget a történelektől. Amikor a nankingi alkirálynak megjegyezték, hogy ezt a jegyzőket bizonyos körökben fenyegetés

gyanánt értelmezik, az alkirály tiltakozott az ily felfogás ellen és kijelentette, hogy 6 fenntartja továbbra is a rendet a Yangese-völgyben.

Sanghai, augusztus 20.

Hivatalos kínai forrásból jelentik, hogy *Lü Ping-Heng*, aki az e hónap 10-iki hareban megsebesült, két nappal rá behalt sebeibe. — Az angol csapatok partraszállása nem okozott izgatottságot a bennszülöttek körében. A franciák mintegy száz embert szállítottak partra. Hír szerint egy cirkálóhajó Tiencinbe megy, hogy fölvegye a Pekingben felszábadított idegeneket.

London, augusztus 20.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból, hogy a hatalmasságok olyan megállapodásra jutottak, amely szerint a Sanghaiban képviselt hatalmasságok tengerhajóiknak a Jangee-folyón lévő kínai flotta ellenőrzésében közösen kell eljárniuk és nem egyedül a brit tengerhatalomnak kell ezt a feladatot végeznie.

(Waldersee elutazása.)

Berlin, augusztus 20.

Gróf Waldersee ma reggel 7 óra 30 percekor utazott el törzskarával az anhalti pályaudvarról. Elutazása előtt látogatást tett valamennyi nagyhatalmasság képviselőjénél, hogy kormányaiknak köszönetet mondjon a kínai szövetséges hadak főparancsnokává való kinevezéséért. A pályaudvaron az összes itt lévő tábornokok, az állami hatóságok képviselői, igen sok tiszt és az elinduló törzskar tagjainak rokonai és barátai jelentek meg a pályaudvaron. A tábornagy szíves búcsút vett valamennyi ismerősétől. A gárdatüzérezred zenekara hazafias dalokat játszott. Waldersee grófnénak számos gyönyörű virágokrévét nyújtottak át. A vonat elindulása előtt Gossler hadügyminiszter háromszoros hurrát kiáltott gróf Walderseer s szerencsét és boldog visszatérést kívánt neki. A vonat a jelenvoltak zajos hurraja és a zenekar hangjai mellett elrobogott.

Berlin, augusztus 20.

Gróf Waldersee elutazásakor Szűgyény-Marich osztrák-magyar nagykövet is megjelent a pályaudvaron és szívélyesen elbúcsúzott Waldersee-től.

Róma, augusztus 20.

A lapok jelentése szerint gróf Waldersee holnap este érkezik ide különvonattal. Törzskara Génuban száll hajóra és Nápolyban találkozik vele.

(Delcassé beszéde.)

Paris, augusztus 20.

Delcassé külügyminiszter ideérkezett a megyeletesek gyűlésére és ez alkalommal a tiszteletére adott banketten beszédet mondott. A miniszter azzal kezdte beszédét, hogy dicsérte *Loubet* elnököt és elismeréssel nyilatkozott a kormányról, amely a parlament egyesült többségének támogatásával védi a köztársaságot.

A miniszter rámutatott a kormány politikai sikereire és az elért haladásra s kijelentette, hogy a kormány semmi olyast nem fog tenni, ami a békét megzavarhatná. De meg van róla győződve, hogy a legbiztosabb béke az, amely senkinek a kezére nem szorul. A miniszter utalt azután a nagy kiterjedésű gyarmatok alapítására és arra kérte a republikánusokat, hogy a republikánus uniót még bizonyos áldozatok árán is fenntartsák. Azután átér a külső politika kérdéseire és konstatálja, hogy a kérdések közül sokat Franciaországba nézve kedvezően oldottak meg az utóbbi két év alatt. Kiváló része van ebben a sikerben a parlamentnek és a nemzetnek. A kínai kérdésre azt mondja Delcassé, hogy óvakodni kell ugyan a tuizásoktól, de másrészt veszedelmes dolog volna, ha a kínai probléma komoly voltát eltitkolnák. Hogy ebben a kérdésben célt érjünk, a hatalmasságoknak legelőbb tisztába kell jönniök arra nézve, hogy mit akarnak és a cél eléréséig nem szabad mást akarniok, mint azt, ami semmiképp sem zavarhatja meg a szükséges egyetértést. Az egész emberiség kiáltása jelölte meg ezt a célt; ez a cél a pekingi követek azonnali megszabadítása. És ez tulajdonképpen föfeladat a közös hadi akciónak. Ez a föladat már meg van oldva, vagy most oldják meg. A nemzetközi csapatok ottléte már most arra fog szolgálni, hogy a mult évre elégtételt és a jövőre nézve garanciákat kapjunk. Bármilyen azonban az egyes hatalmasságok speciális álláspontja ebben a kérdésben, előre látom, hogy a hatalmasságok igényeiket a lehetőleg fogják redukálni és kizártnak fognak tekinteni mindent, ami az egységet megbonthatná, ami bizalmatlanságot kelthetne és talán végzetes félreértéseket vonhatna maga után. A francia kormány az első perctől fogva ezt az álláspontot foglalta el és akkor sem hagyta el, amikor energikus rendszabályokhoz kellett nyulni, vagy amikor a hatalmasságoknak előterjesztéseket tett, amelyekhez mindnyájan hozzájárultak.

ráultak. A kormány ezentul sem fogja elhagyni ezt az álláspontot és mindig az orosz kormányval egyetértőleg fog eljárni, amely három nappal ezelőtt proklamálta teljes egyetértését a barátságos és szövetséges nemzettel.

Paris, augusztus 20.

Doumer, Indo-Khina kormányzója azt táviratozza, hogy Peking bevételét hivatalosan megerősítik. *Fichon* pekingi francia követet a becsületrend parancsnokává, *Lu Chaylard* tiencini konzult, *Le Bezaure* sanghaji konzult és *Francois* mongeei konzult a becsületrend tisztjévé, *Fenwil* jünani püspököt pedig a becsületrend lovagjává nevezték ki.

Sanghai, augusztus 20.

Mint hogy itt ma angol csapatokat szállítottak partra, a franciák előkészületeket tettek arra, hogy a francia telepen 150 matrózt szállítsanak partra.

(Ausztria-Magyarország.)

Bécs, augusztus 20.

Báró Csikann kínai osztrák-magyar követ tegnap elutazott Bécsből és 21-iken Brémából New Yorkba, onnan pedig Vancouverbe utazik. Ott várja egy hadihajó, amely Sanghaiba viszi.

Bécs, augusztus 20.

Wojcik Károly osztrák-magyar vezérkari százados, aki tudvalevőleg Waldersee törzskarához osztott be, vasárnap este 9 órakor elutazott Bécsből és Kínába való utaztában hétfőn éjjel 11 óra 55 perckor Genuába érkezett, ahol csatlakozni fog a másnap ideérkező német tisztikarhoz. Waldersee és törzskara a *Sachsen* gőzösön indul Kínába és még se áll Port-Saidig. *Wojcik* századostól sok tisztarsa búcsúzott el a pályaudvaron. Érdekes, hogy *Wojcik* az utóbbi napokban igen sokan üdvözlő táviratot és levelet kapott, olyan emberektől is, akiket soha sem látott, képes levelezőlapok gyűjtői is megostromolták azzal a kéréssel, hogy küldjön nekik kínai levelezőlapokat.

(Oroszország szerepe.)

Petervár, augusztus 19.

A hivatalos lap jelentése szerint *Miklós* cár a következő táviratot küldte *Lenyevics* tábornoknak Csituba:

Szívvel gratulálok önnek Peking gyors bevételéhez. A kivívott győzelmekért a harmadosztályú Szent-György-rendet adományozom önnek. A hős szibériai csapatoknak legfőbb köszönetemet küldöm. Mutassa meg Alekszejev tengerhatalomnak mindazokat, akik kitüntették magukat.

A hivatalos lap egy táviratot közöl, amelyet *Alekszejev* aitennergagy küldött e hó 16-án este Tien-cinből Csifun át: Augusztus 14-én az orosz és a szövetséges csapatok egy napi bombázás és a keleti kapu tégerőptése után bevonultak Pekingbe.

A haldokló Transvaal.

Budapest, augusztus 20.

A délafrikai harctérről jelentik *Lourenço-Marquezből*, hogy *De Wett* boer tábornok tegnap négyezer angol elfogott és hét ágyút zsákmányul ejtett; *Lord Roberts* pedig *Middelburgot* kiürítette. Az angol hadügyi hivatal ezt a hírt megcáfolja. Mint *Pretóriából* jelentik, *De Wett* pénteken éjszak felől *Comandeneek* elé ért, amelyet *Baden-Powell* tábornok tart megszállva. *De Wett* felhívta az angolokat, hogy adják meg magukat, mire *Baden-Powell* azt kérdezte: milyen feltételek mellett? *De Wett* tábornok ezt a kérdést csak ürügyül használta arra, hogy megtudja, milyen erős az angol helyőrség. S mikor *De Wett* értesült, hogy a helyőrség nagyon erős, visszaindult éjszak felé és *Baden-Powell* üldözte.

A továbbiakról az angol hadügyi hivatal hallgat, de valószínű, hogy a hősnék kikiáltott *Baden-Powell* négyezer emberével együtt fogságba esett. *Transvaal* északi részében egy kisebb boer csapatot az angolok megverték. Ez a jelentés *Baden-Powell* elfogatásának hírével egyidejűleg érkezett s nyilván az a célzata, hogy az angolok vereségét némileg ellensúlyozza.

London, augusztus 19.

A lapok e hó 18-án kelt *lourenço-marqueze* táviratot közölnek, amely szerint *De Wett* elfogott 4000 angolt és zsákmányul ejtett hét ágyút. *Roberts* állítólag kiürítette *Middelburgot*.

London, augusztus 20.

A Reuter-ügynökség jelenti *Pretóriából* tegnapi kelettel: *De Wett* tegnap észak felől *Comandeneek* elé ért, amelyet *Baden-Powell* tart megszállva és felszólította az angolokat, hogy adják meg magukat. *Baden-Powell* azt kérdezte, hogy milyen feltételek szab *De Wett*.

London, augusztus 21.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Fokvárosból*: *De Wett*, mikor *Comandeneek* feladására szólította fel *Baden-Powell*-t, arról értesült, hogy a város angol helyőrsége nagyon erős. Erre elindult észak felé, ahová *Baden-Powell* üldözi. *Carrington*, *Malmani* mellett megverte a boerokat, akik erre visszavonultak *Buffelshoek* felé, ahol erős hadállást foglaltak el, de *Erol* ezredes üldözöbe vette őket és kiverte őket hadállásukból.

London, augusztus 20.

Clery tábornok jelenti *Greyningstadból* 18-iki kelettel: E hó 14-én mintegy 80 boer *Lornkop*-nál megtámadott egy századost 20 dragonyossal. A százados könnyű sebet kapott. Egy dragonyos eltűnt. A boerok vesztesége állítólag nagy.

Pretória, augusztus 19.

Roberts lord a következő proklamációt bocsátotta ki: Mindazok, akik a semlegességi esküt megsejrik, olyan büntetést követnek el, amely halálal, szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetettik. A brit okkupációs területen lakó burgherek, akik a semlegességi esküt nem tették le, hadifoglyoknak tekintetnek és elvitetnek. Azoknak az ültetvényeseknek a házi és épületei, akik ellenségesek szállást adnak, földig lerombolandók, az ültetvényesek pedig pénzbüntetéssel sújtandók. A proklamáció rendelkezési kíméletlenül fognak végrehajtatni.

HIREK.

Budapest, augusztus 20.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 15-én új előfizetéses nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Szék* Kálmán miszterelnök ma dében *Ratóra* utazott. — *Legedus* Sándor kereskedelmi miniszter holnap reggel *Fiuméba* utazik, hogy részt vegyen a tüme-velence-anonai gőznajózási vállalat *Legedus Sándor* nevű új termes gőznajójának első velencei útján. A miniszter augusztus 24-én este érkezik Budapestre.

— Milán király Budapestén. *Milán* szerb exkirály tegnap nagyobb sétakocsizást tett a fővárosban s késő este tért szállására, a Hungária-fogadóba. A szerb király ma reggel a *Vigadó* kioszkjába ment reggelizni s félórát tartózkodás után visszatért a fogadóba, ahol délig maradt. A volt szerb király alkalmasint holnap delután hagyja el fővárosunkat.

— A pápa. *Rómából* táviratozzák: A pápa vasárnap *Szent Joakim* ünnepén kihallgatáson fogadta a bitorosokat és prelatosokat, továbbá az egyházi intézetek és a katolikus egyesületek képviselőit. A pápa ez alkalommal kijelentette, hogy a szent év sikere nagyon kielégítette és kiemelte, hogy *Olaszország* és a *külfdírdől* ebben az esztendőben nagyon sok zarándok jött *Rómába*. Nagy örömet szerzett neki a szíriai maroniták három püspökének megjelenése, akiket *Elia* patriarka küldött *Rómába*, hogy a szent év áldásaiban részesüljenek. A pápa hosszabban társalgott a megjelent notabilitásokkal és kérdézősködött az új egyházi építkezésekről és a katolicizmus haladásáról. *Ireland* érsektől azt kérdezte, hogyan vélekednek az amerikaiak a pápáról, a mire *Ireland* azt válaszolta, hogy az amerikai katolikusok engedelmes fia a szentszéknek, *Coubeaux* abessziniai lázarrendi szerzetestől és apostoli prefektustól azt kérdezte, hogy *Menelik* néguis hogyan vélekedik felőle és a kereszténységről. *Coubeaux* azt válaszolta, hogy az abessziniaiak általában nem ellenségei a kereszténységnek, sőt rokonszenveznek a katolicizmussal. A pápa végül megköszönte a hódolatot és az ajándékokat.

— A cár a szerb királynénak. *Belgrádból* írják nekünk, hogy *II. Miklós* cár gyönyörű nászajándékot küldött *Dragina* szerb királynénak. Egy arany nyakék gyémánttal, smaraggal kirakva. *Sándor* királyt és nejét annyira meghatotta a cár kegye, hogy azonnal távirati uton mondta neki köszönetet a pompás ajándékért. Hozzáértő emberek állítása szerint a cár ajándéka megér legalább egy félmillió frankot.

— **A katolikus nagygyűlés.** A 17-ikén megnyitott országos katolikus nagygyűlést tegnap, vasárnap rekesztették be. Reggel nyolc órakor Te Deum és szent mise volt a belvárosi plebánia-templomban. A misét gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök mondotta nagy papi segédlettel. A mise végével a templomi közönség az egyesületi zászlók alatt a Váci-úton át nagy menetben a berekesztő gyűlésre, a Vigadóba vonult. Délelőn egy órakor dísz-ebéd volt a Vigadó éttermeiben. Az ebéd, ahol ez alkalommal a honvédeknek játszott Bachó karmester vezetése alatt, jelen voltak: Gróf Zichy Nándor és neje, továbbá leánya Zichy Livia grófné, Pallavicini Edéné grófné és ifjabb gróf Zichy Nándor, Major Ferenc, Molnár János apát és Frey Ferenc országgyűlési képviselő, Boromisza Tibor kalocsai kanonok, Lovag Klobusiczky, Bónitz Ferenc. A második fogásnál ifjabb Zichy János a pápára és a királyra mondott pohárköszöntőt, utána gróf Zichy Nándor Vaszary Kolos hercegprímás, a nagygyűlés fővédőjének mihamarabb való felépülésére emelte poharát. Azután még igen sok pohárköszöntő hangzott el.

— **Munka nélkül . . .** Budapestben ez idő szerint hater ezer munkás él csak úgy valahogy, a reménységéből — foglalkozás nélkül. Ez csak azoknak a száma, akik a munkaközvetítő intézetnél bejelentették azt, hogy munkát keresnek. Az intézet — úgy látszik — sikerrel is működik, mert rövid fennállása óta majdnem tizenkétezer embert segített már foglalkozáshoz. Csak az tartóztatja föl a munkájában, hogy azok, akik munkát keresnek, nem fordulnak az intézethez. Valósággal ki kell kutatni azokat a helyeket, ahol szükség van egy-egy dolgos kézre. Az intézet mai kimutatása szerint 4996 férfi, 450 női munkás és 152 inas keres állást. Ezek közt van: 630 asztalos, 68 ács, 127 bádogos, 137 cipész, 34 faesztergályos, 128 fémestergályos, 125 fémöntő, 48 fodrász, 82 gépezés, 19 hentes, 38 kártyos, 49 kerégyártó, 82 kereskedelmi alkalmazott, 203 kocsis, 1043 kovács és lakatos, 196 kőműves, 100 mázóoló szobafestő, 33 mechanikus, 56 mészáros, 61 molnár, 779 napszamos, 54 nyomdász, 47 pineér, 317 szolga, 141 szabó, 37 szíjgyártó és 31 üveges. Ha a munkaadók szakítanak a közönséggel, amelylyel eddig az intézet működését kísérték, hamarabb jutna kenyérhez ez a sok ember.

— **Demokrata párt.** Kolozsvárról táviratozók: Ma délelőtt alakult itt meg a demokrata párt. Budapestről Vasonyi Vilmos jött le többek kíséretében és a mintegy 60 főből álló értekezlet előtt kifejtette elveit. Az értekezleten Deáky Albert ügyvéd elnököt. Az értekezlet végül kimondotta, hogy legközelebb szervező pártgyűlést tart és e végből előkészítő bizottságot küldött ki. Alelnökkékké választatták Péterffy Zsigmond bankigazgató és Váradi Aurél ügyvéd.

— **Halálozások.** Dr. Krayzell Aurél királyi tanácsos, a Ferenc József-rend lovagja, volt 1848/49-es honvéd, Sárosvármegye nyug. tisztj. főorvosa, életének 68-ik évében elhunyt. A boldogult mint bizottsági tag élénk részt vett Sárosvármegye törvényhatósági életében.

Viski Várady Miklós, Komárom vármegye tb. aljegyzője, élete 22-ik évében Kolthán meghalt.

Kármán Sámuel könyvkereskedő Rimaszomban, 18-án, 68 éves korában meghalt. Halálát Kármán Aladar orvos és hirlapíró és Kármán Zoltán budapesti ügyvéd és leánya, Léva Izsnó gyászolják. Az öreg ur mintaképe volt a magyar könyvarosoknak és negyvenévi működése alatt a magyar ipar és magyar irodalom kiválóbb termékeinek népszerűsítésén fáradozott.

— **Pestisgyanus esete Berlinben.** Berlinben, mint tudósítónk táviratozza, néhány nap óta egy egész családot tartanak szigorú vesztőház alatt himlő- és pestisgyanus megbetegedés miatt. A ragadós betegségek körében alkalmazott Nolde nevű szolga ugyanis, aki hivatalosan fogva kolera-, pestis- és himlőpreparátumokkal bánik, gyanus tünetek közt megbetegedett, úgy hogy megfigyelés alá kellett venni és az orvosok is tanácsosnak tartották, hogy a megfigyelést Nolde fivérére, anyjára és egy lakótársára is kiterjeszessék. Nem hiszik azonban, hogy komoly aggodalomra volna ok.

— **Tantály hírek.** A középiskolai orvosi és egészségügyi tanfolyam a budapesti tudományegyetemen folyó évi szeptember hó 15-étől december hó 15-éig fog tartani. A tanfolyamban részt vehetnek a tanfolyamot, szeptember hó 10-ig nyújtsák be a kérvény hivatalhoz kérvényeiket.

— **A kerületi állami főgimnáziumban a magánvizsgálatok augusztus 31-én, az ismétlő és pótló erettség vizsgálatok, valamint a magántanulók erettség vizsgálatok szeptember 3-án, a szóbeli erettség vizsgálatok szeptember 10-én kezdődnek.**

— **Idegenforgalom.** Szent István napján, mint minden évben, ez idén is tömérdek ember jött a fővárosba, sőt még több, mint máskor, mert ezuttal a magyar kereszténység jubileuma és a katolikus nagygyűlés épp össze esett a nemzeti ünnepel. A rendezőkhöz érkezett hivatalos jelentések szerint szombaton 10,482 ember, tegnap, vasárnap pedig 22,787

idegen, összesen tehát 32,269 vidéki érkezett a fővárosba. E hó 18-án a nyugati pályaudvaron 8708-an, a keletin 9906-an, a déli vasúton 1573-an, 19-én pedig a nyugaton 10,587-en, a keletin 10,379-en, a délin 1821-on érkeztek a fővárosba. A hajón is sokan jöttek fel a fővárosba, s főleg a mai reggeli vonatokkal, ezeknek számát azonban még nem állapították meg.

— **Magyar fürdők.** Sífokon augusztus 17-ig 8991 fürdővendég volt.

— **Öngyilkos szobrász.** Rákospalota közelében a Haascher-tele kaszálóban ma reggel egy férfi holttestet akadtak. A holttest balántékán hatalmas lött seb tátongott. Bevitették a boncoló intézetbe, ahol Horváth Imre 20 éves bűlöskéi születésű szobrászra ismertek. A revolvért valami tolvaj lophatta el mellőle.

— **A Telefon Hírmondó zeneestéi.** A beszélő újság ma este — mint mindennap — előfizetőinek szórakoztatására felváltva katoná- és cigányzenét közvetít. A zeneközvetítés mellett negyed 9 órakor felolvastatja a frankfurti, párisi és londoni tőzsdék kurzusait, fél 10 órától 10-ig pedig a legújabb híreket és táviratokat. Ugy a zenének, mint a felolvasásnak kezdetét mindig riadójel előzi meg, hogy ezzel az érdeklődőket figyelmeztesse.

A Margitsziget násznapja.

Budapest, augusztus 20.

Budapest fővárosa tegnap augusztus hó 19-ikén kötött házasságot a Szent-Margitszigettel.

A feleltethetetlen nászünnepeket annyi bájos apróság jellemezte, hogy csak bele kell nyulni az anyagba, amelyből néhányat kiragadtunk.

Amikor József főherceg és családja megjelent, csendes moraj futott végig az ünneplő közönségen. Klotild főhercegnő mögött egy magas termetű, sőtéthaju leány állott, akinek üde képén minden csupa mosoly, csupa tavasz volt.

Meglátszott rajta, hogy alig kaphatta hosszú ruháját, amely nyakig takarta bájos, sugar alakját.

Szabályos, nemes arcvonásaira senki sem emlékezett az ünneplő tömegben és szájról-szájra ment, hogy ki lehet ez a feltűnően szép hercegnő?

Alig akarták elhinni, hogy ez Erzsébet főhercegnő, mert hiszen nemrég csakugy rövidruhában játszadozott a kis Klotild hűgával az alsóparti parkban és ime a gyermekleányból felnőtt kisasszony lett, akinek jogában van már a mama engedélyefolytán bálokon és estéken is megjelenni.

Erzsébet főhercegnő hosszú ruhás minőségében tegnap először jelent meg a magyar közönség előtt. Amikor népszerűtlen apja válaszólt Hegedüs miniszternek, szerényen huzódott meg édes anyja háta mögé és szinte meglátszott rajta az első nyilvános megjelenésnek lámpaláza.

Hiába, nagy az ellentét az alsóparti kastély idilli csendje és a zajos budapesti élet közt.

De később, amikor látta, hogy az a sok ezerfeji emberszörnyeteg mily tisztelettel, mily szeretettel üdvözli szülőit, egyszerre felmelegedett, szép, okos szeme ragyogott fiatalos boldogságában és az ünneplő lezajlása után az ebéd előtt már oly kedvesen, oly ügyesen adta a hennőket és oly ügyesen tudott elbeszélgetni a sok rendezés államférfiakkal, mintna nem is először tenné.

Bübbajosan esicsergett magyarul, oly tiszta kiejtéssel, hogy úgy más nyelven nem beszélhet senki csak az anyanyelven. Annyi bizonyos, hogy ez a hosszú fehérruhás hercegnő nemetül semmi esetre sem tud olyan jól beszélni.

Klotild főhercegnő, akiről mindenki tudja, hogy mennyire érdekli a magyar közélet minden eseménye iránt, gyengéd és finom tapintatossággal egyforma figyelemben részesítette nyolcvan vendégét. Régen nem volt olyan jó keze, és boldogságos büszkeség fogta el, amint beszélgetés közben néhané leányára, Erzsébet főhercegnőre pillantott.

Szólt Kalmánnal hosszan elbeszélgetett, de Wekerlenek, a volt miniszterelnökkel is, aki most a Margitsziget lakója.

József Agost főlelmetes dragonyos sisakja dacára csupa Agostosság, csupa figyelem volt. Hosszu ártikai utja nagyon megbarnította férfias arcát. A király unokájának a ferje talán az egyetlen dragonyos kapitány a közös nadseregben, aki magyar nyelven erettség vizsgálatot tett a gimnáziumi tantárgyakból.

József főherceg pedig mai beszédével nagy és mély benyomást keltett. Rajongó szeretettel beszélt Budapestről a budapestieknek. Beszédje végén pedig kerülve minden hivatalos formát, azt mondotta:

— És mostal, uraim, legyenek vendégeim! Csak nyolcvanra fértek el az alsó vendéglő dísztermében, amiért az ebédre sok olyant nem hívhattak meg, akiknek különböző jogcímük lett volna arra.

Meghívták a minisztereket, az államtitkárokat,

a tabornoki kart és dacára a kevés helynek, a fővárosi sajtó képviselőit is vendéglő látta.

Elvi jelentőséget tulajdonított ennek az ünnepes körülménynek, hogy az udvari ebédnél a fenséges főhercegi család asztalán tabornokok és miniszterek közt szerény frakkos újságírók ültek, akik közül vagy tizet József főherceg ebéd után meg is szólított és akikkel a miniszterek barátságos csoportokra oszolva, sokáig elbeszélgettek.

Libits Adolf udvari tanácsos is elvegyült az újságírók közé és elmondotta, hogy Sziciliában már a koporsó is elkészült számára, oly nagy beteg volt, de József Agost főherceg ápolta és — kigyógyult.

Minden nászpártnak vannak olyan hűségesei emberei, akik elfutnak az anyakönyvi hivatalba, elmennek a paphoz, a kelengyét elkészítik és a lakzi napján szerényen elbujnak.

Az elbujtak közül első sorban említjük Mikos József és Delej Lajos mémnököt, a fiatal magyar mérnöki kar két tehetséges emberét, akik az új hid körül esztendőnkön át éjjel-nappal gőnyedeztek.

Bocsássa meg a sok műszaki tanácsos, meg a sok fő-főmérnök, akik e nagy ünnepségen szerepeltek, hogy e kettőt kiragadjam a feledés homályából.

Mikos mérnök szerény lakása különben a minisztereknek rubatáru szolgált, akik itt cserélték ki a sujtásos cizmagyart a könnyű frakk-rubával, amelyben az ebédre részlettek.

(S. Ö.)

Bírósági tisztviselők mozgalma.

Budapest, augusztus 20.

Szent István napján kongresszusra gyűltek össze a telekönnyvezetők, hogy megbeszéljék anyagi helyzetük javításának módjait. Ugyanekkor értekezlet tartott az a bizottság is, amely a budapesti itélőtábla kezelőbiztosítóihoz hasonló célu mozgalmát vezeti.

(A telekönnyvezetők.)

A telekönnyvezetők kongresszusát megelőzőleg a telekönnyviselők országos egyesülete rendez évi közgyűlést tartotta meg.

Fektor Ferenc elnök meleg szavakkal üdvözölte a szép számban megjelent helybeli és nagybörészt vidéki kartársakat, s néhány szóval változa az egyesület belsőéletében két év óta beállott gyökeres változásokat, melyek hivatva vannak arra, hogy elvégre érvényre juttassák a telekönnyviselők jogos és méltányos érdekeit. Az előzettel fogadott elnöki megnyitót után a titkár fölolvasta az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését.

A jelentést tudomásul vette a közgyűlés, azután megadta a számadatokra a fölmentvényt és egyhangulag megválasztott alelnökké: báró Oertzen Ottót, titkárrá pedig: dr. Faschnár Gyulát.

A közgyűlési tárgyszorlat többi pontjainak letárgyalása után a közgyűlés atalakult országos kongresszusá. Ennek vezetésével egyhangulag Fektor Ferencet bízták meg.

Az első előadó Fajda Péter paksi telekönnyvezető volt, akinek előadása alapján elfogadta a kongresszus, hogy a jövőben a telekönnyviselők vizsgáló bizottságát a középiskola 8 osztályának vizsgáló elvégzése kivantassék meg és hogy a telekönnyviselők szakönállítsanak.

Szechy János ipolyvági telekönnyvezető az az előterjesztés szabályozását és a fizetés rendezését eseterelte. Ohajandónak mondotta ki a kongresszus, hogy a telekönnyvezetők a IX. és X. fizetési osztályba egyenlő számmal soroztatnának, úgy hogy a IX. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába 62, a II. fizetési fokozatába 62 és a III. fizetési fokozatába 61 telekönnyvezető jusson. Ugyazintén szükségesnek mondotta ki a kongresszus, hogy a telekönnyviselők egyöntúti vezetése céljából központi telekönnyviselőség állítsanak föl. A telekönnyviselők vizsgáló bizottságát, továbbá a telekönnyviselők intézményeinek szervezéséről a telekönnyviselők személyzet méltányosabb díjazását és végül az előterjesztésnek hivatalból való rendezését vette föl az igazságügyminiszter és az országgyűlés előszant memorandumába.

A kongresszus után bankett volt az állatkerti Wampetikus-tele vendéglőben. Az első felköszöntő Fektor Ferenc mondotta a királyra, amelyet alvált halgaltak végig. A nagy éjlenes elhangzása után báró Oertzen Ottó Fektor Ferenc igazságügyminiszter köszöntője föl, aki több tekintetben jogosultnak jelezte a telekönnyvezetők kívánságát. Bar a pénzügyi helyzetben minden kívánság nem valószínű meg, mégis halával veszik a jóindulatot is. Előtti az igazságügyminisztert. A többi pohárköszöntőben Fektor Ferencet, báró Oertzen, Futo Ferencet s. b. ünnepelték. Futo Ferenc aztán elmesélt eseteit a közviselők sanyaru helyzetét és bizalmát jelezte egy jobb jövő iránt.

(Kezelő tisztviselők.)

A budapesti itélőtábla kezelőbiztosítóihoz hasonló mozgalmat vezető bizottság meghívta értekezletre a budapesti bíróságoknál alkalmazott kezelőbiztosítókot is, hogy körülbelül 120-an voltak együtt a Putzer-

féle aréna-uti vendéglőben, ahol a gyűlés lefolyt. Előnké Zaffry Jánost, a pestvidéki törvénytörvényszék tisztségét választották meg.

Azután Szilágyi József előadó referált a kezelő tisztviselők mozgalmáról.

Vázolta a tisztviselők sanyaru helyzetét, a mely eddig hiába várt javításra. Remélték a szakszervezetek fizetése fölemelése után, de ez a reményesség sem teljesült. A hat év előtt hozott tisztviselői törvény csak elégedetlenséget teremtett és erre főleg a kezelő tisztviselőknél van okuk, akik előtt örökre al van zárva az előrehaladás útja. Mi ez alkalommal, egymond, nem kérünk fizetésemelést, megelégszünk az 500 forintos minimummal, (noha az osztrákoké 800), csak azt kívánjuk elérni, hogy a jelenlegi fizetési rendszer és létszám keretén belül előléptetési rendszerünkön változtassanak, hogy ne legyünk örökre az egy fizetési osztályban való megrekedése és itt megvénülésre kárhoztatva. Maga az igazságügyi-miniszter ur egyik országgyűlési beszédében szükségnek jelezte az irnokok helyzetének javítását, tehát az idő reá teljesen megért. Mi megelégszünk az 500 forintos minimummal, csak azt kérjük, hogy 15-20 évi szolgálat után mégis elérhessük azt, amit osztrák kártársaink már kivézetlenül alkalmával megnyernek.

Jelenleg van az egész országban az összes miniszteri tárcák hatáskörébe belevitte, 4413 kezelő tisztviselő. Ezek közül a IX. fizetési osztályba tartozik 100 és pedig 89-en 1800 frt, 82-en 1200 frt és 35-en 1100 frt fizetéssel. A X. fizetési osztályba tartozik 652 és pedig 220-en 1000 frt, 214-en 900 frt és 209-en 800 frt fizetéssel. A XI. fizetési osztályba tartozik 3-85 és pedig 1250-en 700 frt, 1233-an 600 frt és 1172-en 500 frt fizetéssel. Az 500-asok száma aránylag azért kevesebb, mert egyes minisztériumokban 500 forintos fizetés helyett 600 frttal nevezik ki a kezdő tisztviselőt, abból a helyes feltevésekből indulva az, hogy a miniszter ajtón álló szolgálója és portása is 500 frt fizetést élvez.

Jelenlegi kérelmünk az, hogy a létszám olyképp osztsák be, hogy ahány van a XI. fizetési osztályban, legyen felényi a X. osztályban s ahány az X. osztályban, ismét felényi legyen a IX.-ik osztályban. A 4413 tisztviselőnek jelenlegi jadalmasa (beleértve a lakpénzt és az esetleges pótlékokat is) kitesz évente 7,665,352 koronát; a tervezet szerint pedig a jövőben kitenne 8,990,731 koronát, vagyis előállana összesen évi 1,325,379 korona, azaz 647,689 forint több kiadás. A végrehajtást két év alatt oly módon kérjük foganatosítani, hogy első évben csak a X.-ik fizetési osztály s második évben a IX.-ik is töltessék be. Ily módon az első évre 328,844 frt költségtöbblet volna felveendő. Intézkedést kérünk az iránt, hogy ez összeg a jövő évi költségbe pótlólag felvéssék.

Zajos helyeslés követte Szilágyi beszédét, aki ezután azt ajánlotta, hogy a jövő hétre még egy gyűlés hívassék egybe és pedig az összes minisztériumok segédaiatálalából. Ezek közül autót választassék meg a végrehajtó bizottság oly módon, hogy abban lehetőleg minden tárca képviselve legyen. Ez a végrehajtó bizottság lesz hivatva a további eljárást foganatosítani, és az országos gyűlést egybe hívni.

Négy katasztrófa.

Budapest, augusztus 20.

Mialatt Magyarország népe ünnepi áhitatba merült el, addig a külföld sok helyén mintha a gondviselés megfedekezett volna az emberiségről. Egyszerre négy helyről is szomorú katasztrófák híre hozza a táviró s mind a négy helyről ebesültek a szava hallatszik felénk. Párisban egy hid karfája ütött agyon néhány embert s vagy narmino másik a Szajnába esett s most súlyos sebek közt vívódnak a halállal. Ugyancsak Párisból egy másik szintén jelentékeny szerencsétlenséget jelentenek. Plevnánál vasuti összeütközés következtében számosan megsebesültek, a felső-ausztriai Welsben pedig a páris-bécsi gyorsvonat kiskiklása okozott szörnyű idetséget. A négy katasztrófáról alábbi távirataink számolnak be:

Páris, augusztus 20.

A velencei ünnep, melyet szombaton éjjel a kiállítási díjak kiosztásának öröme rendeztek, borzalmas katasztrófa szülője lett. A szerencsétlenséget, melynek eddig két halottja és huszonhat sebesültje van, nem az építkezések hiánya, hanem egyesgyedül a közönség türelmetlensége és tölöngása okozta. A Szajna partjához ezrével tölöngött a közönség, hogy a a tüzfűtőkben gyönyörködjenek. A rendőrség többször eloszlatta ugyan a tömeget s különösen a hidakon nem akarta megengedni a csoportosulást, de a kíváncsiságon sehogy sem tudott győzedelmeskedni. Így történt azután, hogy egy kisebb hid karfája leszakadt. A négy méter magas fahid elég erős és szolid alkotmány, de azt az óriás tömeg még sem bírta ki. Tíz óra volt, amikor hirtelen hatalmas recsegés hallatszott s a hid közepén lévő ballustrad leszakadt. A közönséget szörnyű félelem fogta el, mindenki menekülni akart s a Trottoir Roulant felé szaladt. Az ott sétálóknak abban a hitben, hogy a hidról

jövők itt akarnak elhelyezkedni, visszaszorították a menekülőket, amiáltal olyan tölöngés támadt, hogy most már a hid karfája is leszakadt s negyven ember a vízbe zuhant. Ebben a pillanatban nagy esőnd támadt. A szerencsétlenség látára mintha kijózanodtak volna az emberek. Sokan a mentő állomások felé siettek és néhány pillanat múlva huszonnyolc súlyos sebesültet vittek a mentő kocsik a kórházba. Az uton két ember meghalt. Az egyik Erossard Ede vívómester, a másik Reigaque asszony. Mindkettő koponyasérülést szenvedett.

Páris, augusztus 20.

A Piac de la Trinitén egy omnibusz-kocsi összeütközött egy szembe jövő villamossal. Az omnibusz, amely zsufova volt utasokkal, fölborult s három utas és az omnibusz kocsi megsebesült.

Szofia, augusztus 20.

Plevnánál borzasztó vasuti katasztrófa történt. Két vonat összeütközése következtében husz ember részben életét veszítette, vagy megsebesült. Hogy a szerencsétlenül járt utasok közt hányan haltak meg, arról eddig nem érkezett hír, csak annyit jelent még a távirat, hogy a halottak közt van Petrov mérnök, a volt hadügyminiszter testvérecesse is.

Wels, augusztus 20.

A királyi család egyik nyaraló helyén, Welsben a zsufozás megiet a páris-bécsi gyorsvonat kiskiklott, s csak a lokomotívvezető éberségének köszönhető, hogy emberélet nem pusztult el. Így is a lokomotív és néhány kocsi tönkrement. Hajnali három óra tájban történt a baleset. A gyorsvonat, amely a Salzburgba, Ischibe kiránduló közönséget is elszállítja Bécsbe, rendes időben indult el Welsből hajnalban. Aig egy kilométernyire azonban erős rázkódás ébresztette föl a nagyobbrészt alvó utasokat. Nagy volt a riadalom, mert többen zúzódákat is szenvedtek hirtelenében, az utasok leugráltak és akkor látták, mennyire kockás volt az életük. A lokomotív belefutott a földbe, azonkívül a szerkocsi és a postakocsi is kiskiklott. Két személykocsi és a mainzi hálókocsi is megsebesült. De az utasok és a vasuti személyzet tagjai mind megmenekültek súlyosabb sérülések nélkül. A kiskiklás hibás váltóállítás következtében történt. A gyorsvonat a fővonalról egy mellékre jutott. Amikor a lokomotív-vezető ezt észrevette, rögtön fékezett és így sikerült a nagyobb katasztrófát megelőznie. Nagyon hasznos szolgálatot tett a hatalmas hálókocsi, amely a vonat elején volt, s amely szinte megvédte az egész vonatot óriási súlyával. A hálókocsi utasai érezték a leghatalmasabb lökést. Egymásra buktak, ágyukból kiestek s ők voltak a legnagyobb remélőkben. Megrohanták a kalauzt felvilágosításért, de az megnyugtatta őket, hogy semmi baj nem történt és senkinek sem kell kiszállania a kocsiból. Az egyik utas azonban egy esetre gondolt, amikor a kalauznak ilyen tilalma miatt a vonaton rekedtek szerencsétlenül jártak egy szerencsétlenség alkalmával, s aggodalmában mégis kiszállott. Ő értesítette aztán utitársait a balesetről. Egy másik utas értesülése szerint két gyorsvonat megy ki a welsi állomásról hajnalban és pedig közvetlen egymásutánban. Tévedésből az első vonatot, amely kiskiklott, másodikként jelezték, és így történt a baj.

Az a kegyetlen fátum, amely az utóbbi hetekben mintha állandó kísérője volna az ünnepeknek, a mai Szt. István ünnepen is szomorúan kísértett. Az est sötétjében a Margitid alatt a Sas hajó nekiment a Sályom orrának, de szerencsére ez utóbbinak kormányosa még idejekorán észrevette a tenyegőt veszedelmet és egyéb baj nem történt, mint hogy mind a két hajó kisse megsebesült. Az utasok zsufozásig megtöltötték a két hajót, nagy riadalom támadt, de csakhamar lecsillapodott s mind a két hajó azonnal akadálytalanul folytatta útját.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Hegyi Aranka fellépése. Az ünnepnap előadási során Hegyi Aranka kétszer vendégszerpelt a Városligeti Szinkörben. Tegnap a Böregében, Strausz operettjében Adelt, a szobalányt adta, amely egyik legényesebb alakítása. A mi kedves operett-főnő szerepe, az mind benne volt ismét ebben az alakításában s énekszámait nem győzte megismételni a sok zugó társra. S hogy változatos művészi skálájának még egy részét bemutatassa a művésznő, ma A bethár kendőjében játszotta Buzi Zsóffát pazar jókedvvel, diadalmasan csengő hanggal. Táncaiban ismét felülmulhatatlan volt, s második felvonásbeli csárdása után vagy tiszzer kellett megjelennie a hívó tápsokra. A Böregében

Eisenstein szerepét népszínházbeli kollegája, Németh József vállalta, aki most állandó vendége a szinkörnek s aki kifogyhatatlan volt az ő leleményes és ezer ötlettel teli komikumában. A szinkör az ünneppnap mind a négy előadásán csaknem az utolsó helyig megtelt s a sok tapsból kijutott a társulat kipróbált erőinek is, akik képességeik legjavát adták.

** Fővárosi Nyári Színház. A Fővárosi Nyári Színházban kedden adják Rostand romantikus drámáját a Cyrano de Bergeracot, hogy a vidékről feljött közönségnek is alkalma legyen a nagyhatású darabot látni. Nagyban készül Makó társulata a Felfordult világ című 3 felvonásos nagy operettre, melynek zenéjét Gaston Serpelle, szövegét pedig Ernest Blum és Paul Fevrier írta. A mulatságos operettnek, melyet az igazgatóság nagy fényvel állított ki 23-án, esütörtökön, az a premiére. Az udjonságban lép fel először Gervay Margit énekesnő, mint szerződött tag. A darab főbb szerepeit Sugár Aranka, Mihályi, Szende Anna, Gervay Margit és Faragó játszzák. Az operettet Makai Emil és Moindár Ferenc fordították.

** A megmentett szakáll. A bécsi udvari opera muzsikusaiknak a szakálla, az igazgató egy rendelet következtében nagy veszedelemben forogott. A bécsi opera igazgatósága ugyanis, mint megemlékeztünk róla, hadat üzent a muzsikuskok szakállának és rájuk parancsolt, hogy haladéktalanul borotválassák le és megszakállatlanul muzsikáljanak ezután a zenekarban. A szakáll-rendelet nagy megdöbbenést keltett a szegény muzsikuskok közt s elhatározták, hogy a legutolsó szörzőlig küzdeni fognak a szakállukért. Sikerült is a derék muzsikuskoknak. Bécsi újságokban olvassuk legalább, hogy tegnap délelőtt egy négy tagból álló muzsikusküldöttség jelent meg Mahler igazgatónál, aki megengedte, hogy az opera muzsikuskok további intézkedésig megvárthassák a szakállukat.

** Masoagni új operája. Masoagni erősen gondoskodik róla, hogy folyton szó legyen róla, ismét eljásztotta Maschere című legújabb operáját néhány benső barátja előtt. Az intum körből mégis kihalt az olasz újságokba annyit, hogy a Maschere zenéjének egészen ó-0-asz jellege van s visszatérést jelent a régi olasz komikai operához. A dalműben nagyon dicsérnek két kvartettet, egy indult, a Pavanat, egy régi velencei táncot és az opera hősenek egyes énekpartitúráit. A Maschere január tizenhetedikén fog bemutatásra kerülni és pedig egyazon az estén négy helyen: Rómában, Velencében, Milanóban és Genuában. Masoagnról, aki olyan leleményes, feltehető, hogy kieszi annak a módját, hogy mind a négy bemutatón — jelen lehessen.

Nyilttér.

Természetes PARÁDI ARSEN és vastartalmu könnyen emészthető GYÓGYFORRAS SPECIFICUM.

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: sápkor, vérszegénység ellen, női betegségeknek, ideg- és borbajknak, valamint görvélkyóros esetekben.

Gróf Károlyi Mihály,
uradalmi felügyelője Parád.

Egy postaláda 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postállomásaira 5 korona 80 fillert bérmentesen szállít a

Főraktár: Edes kuty L. Budapest
cs. és kir. udvari szállító

V. ker., Erzsébet-tér 8. szám.

Kapható minden gyógyszerben s megbízható gyógyszerkereskedésben.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem tárgyáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

** Kerékpárversenyek. Pozsonyban szeptember 8-án és 9-én a Pozsonyi Urserképvárosok Egylete kerékpárversenyt és virágkorzót rendez. Az Ujvidéki Kerékpárégyület szeptember 9-én nagy nemzetközi versenyt rendez.

** A baden-badeni versenyek. A baden-badeni internacionális versenyek, melyeken a magyar tenyészítés is érdekelve van, e hó 19-én vasárnap kezdődtek. Az első nap futamában a magyar lovak nem vettek részt; a vasárnapi versenyek eredményéről tudósítónk táviratilag a következőket jelenti:

I. Preis von der Donau. Díj 2000 márká. Doppelradler, Oberl második, Wohlfarts harmadik.
II. Jugend-handicap. Díj 4000 márká. Ameise II. első, Heimliche Liebe második, Miehfrau harmadik.
III. Fürstenberg Memorial. Díj 58,000 márká. Kühn J. Winfried (St.-Gauen-Windsbraut) (Warne) első, Oertzen M. Parkas második, Baldwin Siechdichtur harmadik. Két és fél hosszal nyerve.

IV. *Damen Preis*. Díj 2000 márká. Lamoral (Lehndorff) első, Doria második, Wilhelmina harmadik.
V. *Karvermittlung-Preis*. Díj 5000 márká. Yvonne első, Chartered Gold második, Oleander harmadik.
VI. *Aites Osadener Jagarennen*. Díj 10,000 márká.
13. Rote Taule első, id. Porridge második.

A Szent-István-díj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 20.

— Sternbusk! Sternbusk! — ez a különös szó kelt szárnyra ma délután a lovak birodalmában, amikor az István-díj finisére csüsztek a lovak, elől Rítka II-vel a piros oszlop táján vágattak a cél felé. Rítka II. a szép Matchbox oskó még bírta, a kis Slack, úgy a hogy elől tartotta még, de a mikor Cleminson mellette termelt Sternbuskkal, ostorhoz kapott a favorit jokeyja, s egy pillanat alatt eldőlt az idei Szent István díj. Sternbusk nevével lett meg a levegő s ez a név megint szaporította az István-díj outsiders nyeregének számát. Kartal, a nagy, a hatalmas Kartal, melynek chanceait beavatott handikapelők már hetekkel ezelőtt megdönthetetleneknek mondták, helyre sem tudott futni, hiába erőlködött vele a kis angol Wetherall, hogy legalább azt a kétes díjösséget mentse meg a Derby másodikjának... A Kartal ticketek elusztak, tönkrementek, a nagy Mindegy, a derek Rítka II. hívei s a pusztulás képét mutatta a turi egész birodalma. Nem volt nagy a totalizátor kvóta, potom kilencszerezes pénz mindössze, de ez is csaknem egymaga Szemere Miklós nyerte; a közönségre pedig a mohácsi vész óta nem volt olyan szerencsétlenség, mint Sternbusk győzele. Zászlós után Sternbusk, a holtbizonyos István-díj után egy outsider — nem volt ebből öröme másnak, csak a bookmakereknek, akik most leartatták végre azt, amit az eddigi győztes favoritokba elvetettek.

De mert sport szempontból minden magyarázható, még Sternbusk nyeresét is meg lehet magyarázni azzal, hogy az egész verseny a Király-díj pendantja volt; mivel pedig ott ugyanazon a distancian venni tudta Kartalt, miért ne verte volna most, hiszen a Derby ugyanis abnormis verseny volt, amelyet realisan nem ismer el egyetlen sportsman sem. A Király-díj másodikja megverte tehát a Király-díj helyezetlen lovát, vagyis a Derby helyezetlenje a Derby második lovát s ezzel csakugyan beigazolódott, hogy Kartal feljutt nagyság volt mindig s hogy a Derby második helyébe csak pusztá véletlenségből jutott.

De mit érnek vele a sportsmanek, ha ezt most tudják, most, az István-díj után, a mikor a beavatottak az egész világot belovagolták Kartal győzelmébe. Szerenese, hogy Rítka II. és Mindegy helyrefutottak, legalább ezen a réven vándorol vissza valami a fogadókhöz a bookmakerek táskáiból.

Az István-díj külső képe különben fényes volt, méltó a legszebb magyar verseny emlékéhez. Nagy közönség, minden oldalon tele tribün, csak éppen a hangulat nem volt lelkes, amint hogy a hangulat outsider napokon sohasem szokott nagyon emelkedett lenni. Hát még ma, amikor a fogadókat még balesetek is érték. Az első versenyben Orchefnek az utját elzárta s Wetherall, akiért csakugyan nem volt érdeme Angliába menni, a nagy ijedségtől már nem tudta idejében versenybe hozni. Azután Hyams végzetto egyik kabinet lovaglását megmutatta Almavivál, hogyan kell egy versenyt a legszembetűnőbbben elajándékozni, majd pedig a későn versenybe hozott óriási favorit Alfalfa kapott ki egy rövid fejhosszal. Ezek után meg Sternbusk — ennyit nehéz kibírnia egy magyar plungernek.

Baleset is volt az utolsóelőtti futásban. Hyams jockey lebukott a favorit Feárieről és egy kis agyrázkódat szenvedett. A versenyt ilyenformán az alagi Maestro nyerte meg, melynek győzelmé szintén meglepetésszámba ment.

A versenyek eredményei, melyek szomorú lapjai lesznek majdan a favorit lovak barátainak, ezek voltak:

I. **Csömöri díj.** Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. Gróf Hunyady J. Füle-je (Barker) első, Orchef (Wetherall) második, Culture (Hyams) harmadik, azután Rozsi, Rába, Kara, Ormuz. Totalizátor: 10: 48. Helyrefogadások: I. 50: 60, II. 50: 53, III. 50: 96.

II. **Nyeretlenek díja.** Díj 3000 korona. Távolság 1600 m. Gróf Wenckheim Dénes Paragraf-ja (Adams) első, Bulwayo (Hyams) második, Fair Trick (Barker) harmadik. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások: I. 50: 72, II. 50: 186.

III. **Szent István-díj.** Díj 60,000 korona a győztesnek, 10,000 korona a másodiknak, 6000 korona a harmadiknak, 2000 korona a negyediknek, 3000 korona a lö idomítottjának és 3000 korona a győztes tenyésztőjének, ha az belföldi magántenyésztő. Távolság

1800 méter. Szemere Miklós Sternbuskja (Cleminson) első, lov. Lederer S. Rítka II-je (Slack) második, báró Springer G. Mindegye (Hyams) harmadik, Schossberger L. Kartalja (Wetherall) negyedik. Azután Häng öán, Hamlet, Andree, Horizont, Davensberg, Canterbury. Íletel: Egy hosszal könnyen első, három hosszal harmadik, 1 hosszal negyedik. Totalizátor: 10: 76. Helyrefogadások: I. 50: 98, II. 50: 86, III. 50: 78.

IV. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 2800 méter. Geist G. Julisa (Segrott) első, Almaviva (Hyams) második, Orkan (Southey) harmadik. Totalizátor: 10: 28. Helyrefogadások: I. 50: 66, II. 50: 66.

V. **Nyeretlen kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Szászbecrei inenes Leánykaja (Slack) első, Alfalfa (Wilton) második, Casimir (May) harmadik. Totalizátor: 10: 94. Helyrefogadások: I. 50: 104, II. 50: 66.

VI. **Weiter-handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Söllinger Maestroja (Wilton) első, Tiamo (Bulford) második, Theophil (Finan) harmadik. Totalizátor: 10: 80. Helyrefogadások: I. 50: 154, II. 50: 153, III. 50: 270.

VII. **Nyeretlen kétévesek díja.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Festetich Topáza (Cleminson) első, Windsor (Barker) második, Lepke (Black) harmadik. Totalizátor: 10: 24. Helyrefogadások: I. 50: 58, II. 50: 60, III. 50: 184.

A hétfői versenynap már kisebb érdeklődés közt folyt le. Egyetlen nagy futása, az Elnöki-díj érdekelte közelebről a sportsmaneket, a többi futások legfeljebb a professzionális plungereknek estek jól, akik tegnapi veszteségükből nagyon sokat visszanyerve, dícsérték a sok győztes favoritot.

I. **Lágymányosi díj.** Díj 4000 korona. Távolság 2000 méter. Festetich T. Diadala (Cleminson) első, Corsica (Southey) második, Gaspilleur (Barker) harmadik. Totalizátor: 10: 15.

II. **Nyeretlen kétévesek előadóversenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Beretväs Biztosa (Wilton) első, Maculani (Cleminson) második, Mauritaa (Slack) harmadik. Totalizátor: 10: 71. Helyrefogadások: I. 50: 152, II. 50: 160.

III. **Elnöki díj.** Tiszteletdíj 3000 korona értékben és 8000 korona az 1-nek, 800 korona a 2-iknek. Távolság 2600 méter. Festetich Attilaja (Cleminson) első, Gonosz (Poole) második, Jablanica (Wilton) harmadik. Totalizátor: 10: 22. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 76, III. 50: 112.

IV. **Weiter-handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. Lincoln Sudaaja (Slack) első, Felleg II. (Segrott) második, Szeszély (Sands) harmadik. Totalizátor: 10: 126. Helyrefogadások: I. 50: 186, II. 50: 174, III. 50: 140.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Baró Springer G. Or darje (Park) első, Antigone (Southey) második, Gagarin (Poole) harmadik. Totalizátor: 10: 17. Helyrefogadások: I. 50: 62, II. 50: 136, III. 50: 74.

VI. **II-od oszt. Eladóverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. Dorryt Matáaja (Poole) első, Melba (Bulford S.) második, Famulus (Southey) harmadik. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 76 és III. 50: 600.

VII. **Upesti díj.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Esterházy F. Nachwächterje (Barker) első, Simoun (Bulford S.) második, Azért is (Cleminson) harmadik. Totalizátor: 10: 32. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 68 és III. 50: 84.

TÁVIRATOK.

Királyunk születésnapja.

Pétervár, augusztus 20. Ferenc József király 70-ik születésnapja alkalmából a katolikus Szent-Katalin templomban ünnepi nagy mise volt, amelyen báró Aehrenthal osztrák-magyar nagykövet a nagykövetség személyzetével és az osztrák-magyar kolónia tagjaival jelent meg. Az orosz kormány Lambsdorff gróffal, a külügyminisztérium vezetőjével, Németország, Olaszország és Bajorország pedig nagyköveteikkel képviseltették magukat. A mise után a nagykövetségi palotában fogadás és dejeuner dinatoire volt. Aehrenthal nagykövet holnap a cár meghívására Lugába megy a cár udvarába.

Konstantinápoly, augusztus 19. A szultán a következő táviratban üdvözölte Ferenc József királyt születése napján:

Attól az igaz és változhatatlan barátságától indítva, amelyet császári felséged iránt mindenkor éreztem, élenk örömmel ragadom meg a kedvező alkalmat, amelyet felséged születésnapja nyújt, arra, hogy felségednek legbensőbb és legtisztelhetőbb gratulációm átadjam. Vajha felséged drága élete még soká tartana.

A cár Párisban.

Páris, augusztus 19. A Matin jelentése szerint Miklós cár párisi látogatására nézve még nem voltak tárgyalások. A látogatás olyan körülményektől függ, amelyek nem függenek össze Oroszország és Franciaország viszonyaival. A szövetség bensőségét legjobban bizonyítják a kínai események.

Bresci védője.

Róma, augusztus 20. Turati szocialista képviselő, akit Bresci védőül választott, a védelem elvállalása előtt tanácsot kért barátaitól, akik állítólag azt tanácsolták neki, hogy vállalja el a védelmet. Bresci levelet írt Turatinak, amelyben arra kéri, hogy látogassa meg Turati ma a fogházba megy. A védelem elvállalását attól teszi függővé, vajjon magatartására nézve teljes szabadságot adnak-e neki.

Bukarest — Bulgária ellen.

Bukarest, augusztus 20. Tegnap itt tüntetést rendeztek a bolgárok ellen, amelyben 30,000-nél több ember vett részt. A tüntetésben résztvevő a társadalom minden osztálya. Az egyesületek zászlóikkal vonultak ki. Azokon az utcákon, amerre a tüntető menet elhaladt, minden házon gyászszalagba burkolt nemzeti zászlók lengtek. A klubok pártkülönbség nélkül ugyanugy voltak díszítve. A tüntetők két gyűlést tartottak, amelyeken bazaaros beszédek hangzottak el. Mind a két gyűlés nyugodtan és méltósággal ogy folyt le. Mind a két helyen nagy letkesedéssel ogy határozati javaslatot fogadtak el, amely a bolgárok eljárását elítéli, a kormány erőlyes föllépését helyesli és a kormányt fölszólítja, hogy eddigi magatartására hoz ragaszkodjék és Európa figyelmét Bulgária makhinációira terelje. A gyűlés után a tüntetők a királyi palota elé vonultak, ahol Ilesco képviselő beszédet mondott, amelyben kifejezte a román nép lojalitását és a királyhoz való ragaszkodását. A rendező-bizottság táviratot küldött Károly királynak, amelyben ugyanezeket az érzelmeket fejezi ki. Mihailéano özvegyének a lakása előtt is tüntettek. — Mihailéano meggyilkolása ügyében még folyik a vizsgálát. Ujjab letartóztatások is történtek. Turn-Severinben letartóztatták Szevkov Traikut, akit Pátovszki meggyilkolásában való bűnrészeséggel gyanúsítanak.

Szofia, augusztus 20. Az Agence Telegraphique Bulgare jelenti: A bolgár sajtó szigoruan elítéli a román sajtó nagyobb részének heves és igazságtalan hangját s visszautasítja az a szemrehányást, amelylyel a bolgár népet, a bolgár kormányt Mihailéanu meggyilkolása miatt illetik. A hivatalos Narodni Prava azt kérdezi, vajjon ez a sok láma és a gyalázkodás nem pusztán szinleges manőver-e, amelylyel Románia el akarja terelni Európa figyelmét arról, hogy Romániában milyen rosszul bántanak a zsidókkal vagy nem abból a féltékenységből fakad-e, amelylyel Románia Bulgáriának az utolsó husz év alatt különösen a népnevelés terén tett rendkívüli haladását nézi.

Közgazdasági távirat.

Bécs, augusztus 20. Weiss Zsigmond bécsi gyarmataru-kereskedő halasztást ker nitezőtől a girokötelezettségekkel együtt 330,000 koronát tevő adósságát megfizetésére.

KÖZGAZDASÁG.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése a Budapesti Napló részére.) Az e heti esőzések a kapás növények termési kihatást megjavítottak, minél fogva a prompt árú forgalmának élénksége valamivel csökkent. Az irányzat azonban változatlanul szilárd, mert a kivitel nagyobb arányokat öit. Jövő évi szállásra a jó vélemény továbbra is fennáll. Mai nagybani jegyzések: 36.50—37.50 korona 10,000 liter-fokonként hordóval együtt, ab Budapest, készpénzfizetésre engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Napirend.

Naptár. Kedd, augusztus 21. — Római katolikus: Bernát ap. — Protestáns: Sámuel. — Görög-orosz: (augusztus 8.) Emilian. — Zsidó: Ab. 16. — Nap két 4 óra 48 percek. — Nyugszik 6 óra 44 percek. — A hold két 1 óra 2 percek reggel. — Nyugszik 4 óra 28 percek délután.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Nemzeti Múzeum. Az összes táruk nyitva. Belépődíj nincs.

Magyar Kereskedelmi Múzeum a városligeti iparcarnokban nyitva d. e. 9 órált 2-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva déleltől 9 órált 12 óráig és délután 3—5-ig.

Iparminisztériumi Múzeum nyitva déleltől 9 órált délután 6 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva déleltől 9—1 óráig.

Földtani múzeum (Stefánia-út 14.) nyitva déleltől 10—1 óráig. Belépődíj nincs.

Nyilvános könyvtárak zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: déleltől 9-11 délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-út 22. szám alatt. Hivatalos órák: déleltől 9 órált 12 óráig és délután 3 órált 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a keleti mintatár és kereskedelmertörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: déleltől 9 órált 12 óráig és délután 2 órált 4 óráig. A külügyi (kirendeltségek központi üzletvezetésége Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

MAGYAR SZINHÁZ.

Kedd, 1900. augusztus hó 21-én.

El Párisba!

Látványos, zenés bohózat hat képbén. Írták Heltai Jenő és Makai Emil.

Személyek:

Table with names of performers: Sólyom, Szobránci, Mák Jóska, Osztyán, Fíredi, Kardos, Sziklai, Boross, Mancsi, Boriska, Fülöp Tóbi, Cascara, Láng E., Aranyossy, Giróth, Margó.

URÁNIA SZINHÁZ

Kedd, 11.00. augusztus hó 21-én.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Kedd, 1900. augusztus hó 21-én.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felvonásban. Irta Edmond Rostand. Franciából fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Table with names of performers: Cyrano, Christian, Guiche gróf, Ligniére, Valvert, Roxan, Mont Fleury, Bellerose, Pethes, Szabó, Klenovics, Radványi, Stoll, T. Hadrik, Faragó, Raguenau, Le Bret, Carbon, Jodelet, Liza, Mártha, D'Aragnan, Margherite, Krémer, Sebestyén, Szilágyi, Szalai, Tárnoky, Pajor, Eröss, Kissné.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Kedd, 1900. augusztus hó 21-én.

Bur háboru.

Eredeti életkép énekek és táncok 3 felvonásban. Irta Feld Aurél és Zsoldos László. Zenéjét szerz. Donáth Ede.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 1/3-8-kor. Az előadás kezdete 1/9-9-kor.

Ma

nagy előadás.

Hatásos siker az augusztusi műsornak.

Eder Gusztáv és György

a fenomenális tirolai énekespár

„Egy negyed óra a Alpsekkben” című jelenetben.

Tokaji-négyes

magyar és orosz énekesek és táncosok

a híres Semmel-társulat veit tagjai.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagy-társada, Károly-körút 26. és a Mulató nappali pénztáránál.

BUTOR

előadás

szóló árák, modern fazon és jó minőségben. Nagy raktár

asztalos- és kőművesi bútorkészítés, a legújabbakból a

legfinomabb minőségű, ugyancsak szécséssé, barokk-, an-

golt- és óriási stílusban. Eladóak

1 matt, farsagtú hálszobabereendezés 95 frt és feljebb

1 ebédlő, mely egy matt farsagot kőredőből, 125

1 kőművesi bútorkészítés, 145

1 kőművesi bútorkészítés, 190

1 szalon-garnitúra francia szövettel 60

1 diván bourn-szövettel 80

1 ottoman 28

1 magas ebédlő-diván 35

1 íróasztal 15

1 kőművesi bútorkészítés, 12

1 ágy 18

1 szekrény, 2 ajtó 18

1 szalon-tükör 50

A legújabb árjegyzék, több mint 300 képpel, 23 kenak be-

tegyen való behatárolás ellenében franco küldeték.

Varga Mihály és Társai

magyar butoripár-társaság

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz., Kigó-tér sarkán

Titkos betegségek szakorvosa

gyanús, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyó-

gyulást okozó szexuális, 20 éves korházt és magán-

gyakorlati tapasztalataimál fogva legjobban ajánlhatók

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem-orvosnádor

gyógyít férfitársak és nőknél foglalkozással zavar

nélkül mindennemű bármily régi kelletű

Nemi betegségeket

ugymint húgyvesefolyást, hólyag- és vizeleti

bajokat, bujjakos sebeket, syphilit, fertőzésből eredő ideg-bajokat, a legmakacsabb

bőrbetegségeket és szépséghibákat,

továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia)

meglehető biztos eredménnyel gyorsan a legújabb

modon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.

Rendelés: délelőtt 10-11-ig, délután 3-8-ig.

Külön várótermek. Külön be- és kijárat.

Levelekre rögtön válasz.

FOLIES CAPRICE.

Ma nagy

ujdonsági estély!

Ujnonnan szerződött tagok:

Joie de Diaz,

nemzetközi énekesnő.

Lili de Vera,

szubrett.

Lina Lendvay,

excentrique.

Paula Palme,

chansonett énekesnő.

Ella Sarkadi,

nemzetközi énekesnő.

Végül:

Hotel Narrenhaus.

Bohózat. Irta: LEITNER H.

Személyek:

Table with names of performers: Mr. Jackson, Nelly, Alfréd Bassi, Maurice, George, Babette, Jean, Mad. Courbeau, Rendőrtisztviselő, Egy boltiány, Steinhardt ur, Forenczyné, Fürst ur, Rott ur, Schönberg ur, Schindlerné, Echtenn ur, Weissné, Pfeiffer ur, Bueyer k. a., Utasok.

Köznap-osztály

Ferenc József-kabát 4 frt, Jaquet 3 frt, Frack 5 frt, Nadrag 2.50.

Rothberger Jakob,

Kristóf-tér 2. 1-6 emelet

Sternberg Armin és Testv

os. és kir. udvari hangszergyár.

Központi főraktárban: Kerepesi-ut 36.

Cimbalmok

szép, erőteljes és csendő hanggal kaphatók 35 frttól felj. 500 frtig.

Külön zongora-termek: hol a leghíresebb zongorák jutányosabban beszerezhetők: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sark) Zeneapóta. Árjegyzék egészen díjmentes.

Kerékpárokat

alkatrészeket

300% áron megemlényvel a gyári áron alul szállít

Láng Jakab és fia

kerékpár nagy raktára Budapest, József-körút 41.

Árjegyzék ingyen! Javítások saját műhelyünkben olcsón és szakszerűen.

Tüzmentes

pénzszekrényeket, kasszátokat,

vilamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópreseket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít

HESKY TESTVERER

cs. és kir. szabad hazai pénzszekrénygyára Budapest, VI., Szabolcs-u. 4.

Erdély részére főraktár: REMENYIK VIKTOR vas-nagykereskedés

Kolozsvár.

Arany- és ezüst eladás.

Alkalmi nászajándékok, 13 lator ezüst evőeszközök 12 szemleire 140 frt, 6 szemleire 60 frttól kezdve és feljebb. Mindennemű finom ezüsttárgyak barok és francia stílusban. Nagy raktár arany férf-lánokból, masszív aranygyűrűk 6 frt 40 kr., arany férfi órák 12 frt, arany női órák 9 frttől kezdve, 12 darab masszív evőeszköz 6 frt 50 kr. Ezüstök zálogházi cédulákat. Képes árjegyzék költségmentes és ingyen. Grünberg Armin Béla örökösai Budapestben, Városház-tér 3. I. em. 23., új szám Váci-utca 30. Részletfizetésre is.

Ajtók és ablakok,

minden formában és nagyságban, teljesen felvasalva, nagyon olcsón kaphatók Wiener A. utódánál. Üllői-ut 77.

Kerékpár

alig használt, olcsón eladó izabella-utca 15. föld. 7.

Alkalmos háztel Ujpesten.

4-500 frt készpénzfizetés mellett, kik évente 3-400 forinttal, törlesztve, vásárolhat magának Ujpesten házat avagy telket. - Nagyon hasznos és tanácsos birtokok részére, kik évente a fővárosban 4-500 frt bért fizetnek, ha ily kedvező feltételek mellett házat vásárolnak. Leveleket kérek Márkus Sándor Ujpest, Deák-u. 21.

Férfiak

figyelmébe.

A legmakacsabb és idült húgyvesefolyással (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatók a „Gonorral-pulvák” melyek egyedül csak J. Bernstein St. végzetési laboratoriumában Bees IX. Rossauerlandé 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 frt (ezen összeget levélbélyegzőben is lehet beküldeni).

Justitz Leopold,

lodenruin-specialista, Bees, IX., Währingerstr. 48

Hivatalnok sadrag, szürke, tricót --- 5.50

Hivatalnok zubbny államzöld --- 7.-

Turannadrág, drap, tricót --- 5.50

Doublé-bajókabát --- 7.-

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PÁP lan PÁP lan PÁP lan

1 össevalható vaságy 12.-, 3 db kivételű matrácél 10.-, 1 db rouge paplan 1.80, 1 db rouge paplan prima 2.80, 1 db satin csomagt paplan 3.80, 1 db atlas csomagt paplan 4.80, 1 db atlas selyem paplan 8.-, 1 db tódros atlas selyem paplan 12.-, 1 db jó vaszon ágy lepedő 1.30, 1 db jó paplan 2.-, 1 db flanel ágy pokróc 1.80, 1 db gyapjú ágy pokróc 4.50, 1 db jó lóporc 1.70, 1 db szerszót lóporc 4.50, 1 levarrott szalmazás 2.20

1 acél sodrony ágybeüt 5.-, 1 tengeri matrác 4.50, 1 Atrique matrác 5.50, 1 lóporc matrác 12.-, 1 rucanyos ágybeüt 12.-, 1 nagy szoba szőnyeg 2.50, 1 futó szőnyeg 25 krtól feljebb, 1 ablak tönis függöny 1.50, 1 ablak tönis 0.50, 1 esztergályozott függöny 2.-, 1 tartó 1.50, 1 ablak eszike függöny 3.50, 1 hóret acytertő 2.50, 2 gyapjú ág- és lóporc 11.-, 1 terítő --- 11.-

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosaru gyászok, szőnyeg, függöny, acy- és asztaltörz stb. nagy vái asztalban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tartozó árukat kiscélünk vagy a pórtzi visszatadjuk

Nagy vagyont,

órási jövedelmét szerezhet az ország bármely helyén, úgy falun, mint városban lakó férfi vagy nő, könnyű otthoni munkával, ha a „Kereskedelmi Vegyeszet” című könyv megjelent, kétszeresen bővített harmadik kiadását megrendeli, mert e könyvből úgy férfi, nő mint gyermek 540 különféle foglalkozást tanul meg, melyvel előképzettség és tőkebefektetés nélkül naponta 20-30 koronát, évente 5-6000 koronát csekély fáradsággal, otthoni munkával megkereshet. A kinek biztos, jó keresete nincs, vagy foglalkozás nélkül van, ki családját hasznos akarja foglalkoztatni, rendelje meg bizalommal a „Kereskedelmi Vegyeszet”. Ezen vagyont erő könyvet az első kiadás 6 korona bolti ára helyett 2 korona 50 fillér kedvezményes árért rendelheti meg mindenki a „Kereskedelmi Vegyeszet” könyvkiadó-vállalatánál Újpest, Lőrinc-utca 24. Ugyanitt csekély havi részletfizetésre rendelkezhet. Könyvárjegyzék ingyen és bérmentve.

Hamisítatlan Magyarországi bort 18 frttól 22 frtig rendelhetni Deutch A-bai Aradon, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Uri Havelock 7 frttól,

Női Havelock 9 frttól,

Fiu Havelock 4 frttól,

Leány Havelock 5 frttól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruin-specialista

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

a tanítok egyet házáknak sz. sz. tr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylet sz. szállítója.

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-

LODEN 12.-